



30 éves a Régészeti Park



Új fejezet az Eötvös iskola életében



Három év szolgálatban

XII. ÉVF. 127. SZÁM *Százhalom* 2026. AUGUSZTUS

ÓVÁROSI KÖZÖSSÉGI, KÖZÉLETI FOLYÓIRAT



Óvárosi Búcsú

A TARTALOMBÓL: Hőségben is együtt – Óvárosi Búcsú • A képviselő naplója – Szabó Gábor beszámolója • A Régészeti Park születése • Új fejezet az Eötvös iskola életében • Arany Ferenc plébános: Három év szolgálatban • Németh István: Egy lokálpatrióta emlékei (folyt.) • Jankovits Márta: Élet a Duna mentén VI. • Tamási József: Három szeptember • Lángoló határ – 500 éve történt a mohácsi csata

Őszi

PROGRAMAJÁNLÓ

BARÁTSÁG KULTURÁLIS KÖZPONT



MARICA GRÓFNŐ

BÉRLETEN KÍVÜLI SZÍNHÁZI ELŐADÁS

a Rátonyi Róbert Színház előadása nagyoperett zenekarral

Időpont: 2026. október 24. szombat, 19:00

Helyszín: Barátság Kulturális Központ

Egy Kolozsvárhoz közeleső erdélyi birtokon vállalt gazdatiszti állást Tasziló gróf, a tönkrement fiatal mágnás. Van egy húga, aki nem tud a család vagyoni összeomlásáról semmit. Tasziló meg is akarja tartani boldog tudatlanságában, és gazdatiszti fizetéséből akar a húgának hozományt megtakarítani.

Az erdélyi birtok a híres szép Marica grófkisasszonyé, aki társasággal éppen ellátogat a kastélyba. Marica roppant unja a hozományvadászokat, épp ezért kitalál magának egy koholt nevű vőlegényt, báró Zsupán Kálmán személyében és közhírré teszi, hogy eljegyezte magát vele. Tasziló barátjával Késmárky Pistával, – aki épp meglátogatta őt-kihallgatják Maricát, amint elmeséli ezt a mulatságos tervet társaságának. Egy cigánylány megjósolja neki, hogy rövidesen bele fog szeretni egy igen előkelő gavallérba. Marica dacolni akar a jóslattal és elhatározza, hogy itt marad a kastélyában Lotti néni és Liza társaságában, akik vele utaztak a birtokra...



BÁRMI LEHETSÉGES, HA ELÉG ERŐSEN GONDOLSZ RÁ

BÉRLETEN KÍVÜLI SZÍNHÁZI ELŐADÁS

a Loupe Színházi Társulás előadása

Időpont: 2026. szeptember 28. hétfő, 19:00

Helyszín: Barátság Kulturális Központ

Cordelia O'Neill kétszereplős darabja egy párkapcsolat történetén keresztül beszél szerelemről, veszteségről, összetartozásról és arról, hogyan lehet továbbmenni akkor, amikor egyik pillanatról a másikra minden megváltozik.

Alex és Rupert különböző személyiségek, kapcsolatuk mégis természetesen és magától értetődően működik. Egy váratlan megpróbáltatás azonban alapjaiban változtatja meg közös életüket, és olyan kérdésekkel szembesíti őket, amelyekre nincsenek egyszerű válaszok.

Az előadás érzékenyen, mégis sok humorral mutatja meg egy kapcsolat mélységeit és hullámvölgyeit. Fájdalom és remény, megrendítő és könnyed pillanatok váltják egymást egy őszinte történetben arról, hogy van-e visszaút, amikor úgy tűnik, minden elveszett.



Óvárosi Búcsú – 2026. június 26-27-28.

Hőségben is együtt – ilyen volt az idei Búcsú

Az idei Óvárosi Búcsút a rendkívüli hőség kísérte végig, de ez sem tudta elvenni a rendezvény közösségi hangulatát. A három nap során mesemondás, koncertek, kerékpártúra, táncház és az ünnepi szentmise is sokakat vonzott, ismét bebizonyítva, hogy az Óvárosi Búcsú a város egyik legfontosabb hagyományőrző eseménye.

Június 26. péntek:

A szokásos forró napok fogadtak bennünket az idei Óvárosi Búcsú idején. Nem volt ez másképpen, mint korábban. A szervezők két értékes programot halasztottak el miatta: Így a két óvárosi templom – a Szent László és Szerb templom – előadásait, koncertjeit.

Véleményem szerint kis előrelátással más napokon is – este – meg lehetett volna tartani, mert a hőség még egyetlen korábbi Búcsúnkat sem kerülte el. Viszont dicséretes, hogy végre került a térre néhány sátor, amely alatt azért kellemesebb volt tartózkodni, mint a fedetlen kövön 40 fok melegben.

Az első program pénteken – június 26-án este 18 órakor – a remekül megszervezett **Mesekocsmával** indult, Kovács Mariann és a Csüddögölő Kulturális Egyesület tagjainak részvételével – Bukovics János, Dián

Tibor, Pintér Zsolt –, akiket Deák István citterával kísért.

Igazi vaskos humorú, kacagtató történeteket hallgathattunk nemcsak Mariann, a zenekar tagjainak előadásában is. Szóval mesemondásból kiválóra szerepeltek. Szem nem maradt szárazon a sok nevetéstől. Inni és ennilóról is gondoskodtak a szervezők, baráti áron.

Nyolc órakor **Ferkó Emiliával hallgathattunk ismert dalokat, slágereket.** Az X-Faktorból ismert énekesnő hangja nem csak szép, ő maga csinos, kiváló összeállítást adott ajándékba a hallgatóságnak.

Az esti **szabadtéri filmvetítés** a Szent László téren, a mai „ármány és szerelemben” bűjtött magyar zenés filmvígjáték a „Hogyan tudnék élni nélküled?” – pedig le akartam lépni róla – magával ragadott, végig kellett nézni és megszívlelni a tanulságait. Végül is jó, ha jó a vége és ez meg is történt kis időeltolódással.



Június 27 – szombat délelőtt:

A hőség ellenére jó páran – bár nem annyian, mint tavaly – gyülekeztek a **bringások** a Szent László tér előtt. Benevezni, regisztrálni 9-től 9.45-ig lehetett. Megszólítottam közülük néhány szenvedélyes kerékpárost, hogy tudjuk azt is, kik voltak a „hősök” a melegben.



Az első beszélgető partnerem Kisújszállásról érkezett vonattal, kerékpárral **Kasza Károly**. Elmondta, rendszeresen vesz részt a magyar városokban bringatúrákon, Battát se hagyta ki. Megkérdeztem, honnan tudott a miénkről? Hát természetesen internetről,





Facebookról. Elmondta, szeretne részt venni és készül a Fertő-tavira, mert hát a „szerelem az szerelem”.

Szalai Balázs három gyermekével – **Gergővel, Mátéval és Nórával** – volt jelen és aktív – Battáról. **Benedek Dávid és Szilágyi Magdolna az 1 éves Noellel** – szintén dicséretes a megjelenésük. Nem lehet elég korán elkezdni. Első alkalommal vettek rajta részt. **Sebők Róbert és Sebők Horváth Adrienn a 11 éves Róberttel érkezett** a szomszéd Szent László utca 10-ből. Kérdeztem, hogyan lettek Budapest-

ről battaiak? Rokonaik élnek itt. Medencét szerettek volna, és itt most megvan. **Szabó Zsolt** a Pannóniáról látogatott a programra. Néhány éve – nem rendszeren ugyan – de résztvevő.

Megszólítottam a biztonságos bringatúra szereplőit is. **Mosolygó László rendőrszázados, rendőrségi tanácsos** elmondta, az Érdi polgárőrség is segít a biztosításban – **Kovács Szilvia és Rácz László**, autóval pedig **Berczi Dolóresz rendőrszázados**.

Battáról Lagojda Sándor őrsparancsnok, rendőrszázados, és Kövics Gábor



körzeti megbízott biztosított.

Arról is tájékoztattak, hogy vagyonvédelmi regisztráció készül, lefotózzák az alvázzszámot, amely bekerül egy rendszerbe. Ha ellopják a kerékpárt, könnyebben meg lehet találni. A nagy meleg miatt az útvonal a Téglagyárig és onnan vissza, tartott. A résztvevőknek ajándéksorsoláson értékes ajándékokat sorsoltak ki a szervezők. A százhalombattai Tesco vezetője nagyértékű felajánlásának köszönhetően mindenki nyert valamilyen kerékpáros kiegészítőt a tombolán.



Június 27 – szombat délután:

A délutáni program népzenei koncerttel indult, ahová – idén először – kisvonnattal is eljuthattak a bulizni vágyók, hiszen 17-től 21 óráig vehették igénybe azt a városból érkezők.

A KOLO zenekart Halász László vezetésével már be sem kell mutatni, hiszen rendszeres résztvevője a battai búcsúknak. Szerb, horvát, szlovén, bolgár és görög zenét, horvát dudával szerb dallamokat, vlah és szerb furulyát is megszólaltattak.



Őket követte **Musa József „Josy”** vezetésével a **RITMUSA** hét tagú zenekar. A zenekar központja Érden, magánházban van. Tagjai részben battaiak, Borsodból és Pest megyéből valók. Cigány és magyar népzene – cigány köntösben – adnak elő. A zenekarból három testvérnek – **József, Szandi és Krisztián** – a cigányzenei kötődésük mellett néptáncos múltjuk is van. József felesége **Fábián Zsófi a menedzserük**. Zsófia néptáncolt a Forrás Néptáncgyűttesben és néptáncot tanított a Pesovár Ferenc Alapfokú Művészeti Iskolában. Szlovákiában, Erdélyben és Bécsben is felléptek már. Szeretik a zenét, „szerelemből zenélnek”.

A harmadik fellépő csoport a **Mydros**



Zenekar volt. Ők is ismertek már Battán a népzene kedvelőknek. A 6 főből álló zenekar 600. buliját – fellépését – érték el. A 25 éves évfordulóra készülnek most. Zenei hangzásuk teltebb, a közösséget is építik, nem csak zenélnek. Görög városi zenét, népdalt, néptáncdalt hoztak mára programjukban, tudtam meg **Smuk Gábertól a zenekar vezetőjétől.**

A zenekarok 30 perces koncert után 2 x 40 perces talpalávalóval hívták „Táncra fel” utcabálon – táncoktatással is – a közönséget éjfélig.

Meg kell emlékeznünk az „**Óvárosi Múltidéző**” – régi fotókból, képekből összeállított tablójáról, amit nézegethettünk kedvünkre. Rajtuk a közös emlékeink. A tábló összeállítása a Barátság Kulturális Központ érdeme.

Június 28. vasárnap

Délelőtt 10 órakor volt az Ünnepi Szentmise a Szent László templomban. Arany Ferenc atya megemlékezett Szent Lászlóról.

Kiemelte a lovagkirály azon cselekedeteit, amelyekkel irgalmasságáról tett bizonyosságot, melyet unokatestvérével – Salamonnal – szemben tanúsított. Bár a hadvezéri feladatot és az uralkodó jogait ellátta testvére – a király – a súlyosan beteg Géza helyett, csak annak halála után engedte magát megkoronázni. A hatalom helyett az ország védelmét tartotta fontosabbnak és vállalta fel.



Szentmise után volt a **Koszorúzási ünnepség és a Szent László Díj** átadása. A Díjat a KÉSZ alapította és Kedves Gábor a KÉSZ elnöke adta át **Mikulásik Gábornak**. A Díjat, amely Oklevelet és Szent Lászlót ábrázoló plakettet jelentett, Mikulásik Gábor az 1026-os Szent László Cserkészcsapat több mint 10 éven át tartó kiváló, a közösségért végzett munkájáért kapta. Cserkész táborokat szervezett és vezetett. A Cserkészbálok rendszeres megszervezése is a nevéhez fűződött. A „Keresztút” ideiglenes, majd végleges megépítésének gondolata és részvétele a kivitelezésben tette őt a Díj átvételére érdemessé.

*

Miközben sajnáljuk az elhalasztott, elmaradt eseményeket, köszönjük a szervezőknek a rendezvény előkészítését és megvalósítását.

Szegedinác Anna



Szabó Gábor beszámolója

A képviselő naplója

Számos észrevétel és javaslat érkezett különböző óvárosi problémák megoldásáról, vagy pusztán csak olyan dologban kérték a segítségemet amivel nem tudták, hogy kihez forduljanak, így ezek is orvosolva lettek, vagy lesznek. Most ezúttal én kérném a tisztelt olvasók segítségét: a Százhalom magazin további, negyedévenkénti megjelenéséhez szükségünk lenne olyan témákra, anyagokra, amelyekről szívesen olvasnának az újság hasábjain. A javaslatokat, cikkeket a hirhalom@t-online.hu és a szabogabor@mail.battanet.hu e-mailcímre várjuk.

Április 29. A Szt. László utca egyik ingatlanában tűz ütött ki, melynek folyamánaként ismét kiderült, mennyire összetartóak a településrészen élők.

Május 1. A már hagyományosnak mondható májusfa-állítás – Loós Attilával – ebben az évben sem maradt el. Mire felkelt a nap, a Szent László templom tövében ott díszelgett Óváros májusfája.



Hirtelen felindulásból elkövetett szemétszedést tartottam a Csenderics Sándor úton a várostáblától a 6-os útig. A több zsák szemét között volt autógumi, wc-kagyló, rengeteg ruha, különböző élelmiszerek, italok csomagolási anyaga, valamint készpénzt is találtam.



Május 5. Az óvárosi játszótérek felmérésével kapcsolatban bejárást tartottunk Török Sándor alpolgármester úrral és Szalai Attilával, az ISKK Bizottság elnökével a Sirály és a Köbükí játszótéren.

Május 7. Horváth Júlia Petra képviselő asszony kezdeményezésére bejártuk az óvárosi Duna-partot Kovács-Borbély Zsuzsanna főkertész asszonnyal és Tóth Péterrel, a Ráckevei Erdészet vezetőjével. A szakemberek azon lesznek, hogyan lehetne az erdő állapotát stabilizálni és biztonságosabbá tenni, valamint felmerült a téli időszakban egy közös erdősítési program lehetősége.

Május 9. Az alacsony vízállás miatt is lehetőség nyílt a Csónakázó-tó megtisztítására, mely ezúttal a Fiatalok Százhalombattáért Mozgalom szervezésében valósult meg.



Május 13. A városi virágosztás alkalmából újra több ezer egynyári virág került kiosztásra – az óvárosi Szent László téren idén elsőként.

Május 20. A Pénzügyi, Egészségügyi és Szociális Bizottság ülésén számos napirendi javaslatot tárgyaltunk át, többek között: a gazdasági társaságok 2025. évi gazdasági terveinek végrehajtását, a 2026. évi gazdasági terveinek meghatározását; a 2026. évi költségvetési rendelet módosítását, javaslatokat a különböző kikutató díjak, oklevelek odaítélésére.



Május 21. A májusi képviselő-testületi ülés teljes egészében megtekinthető az alábbi oldalon: <https://onkormanyzati.tv/videoanyagok/kepviselo-testuleti-ules-2026-05-21-6>

Május 26. Az Eperfa utcai buszmegálló muskátlijait eddig ismeretlen elkövetők kitépkedték és eldobálták, ezért a rendőrségi feljelentést tettem. Az okozott kár értéke 150 ezer forint.



Május 27. A Sirály játszótéren a viharos erejű szélben az egyik fa ága leszakadt és az új játékelem gumiörlemény-aljzatát átlukasztotta. A szakkég a fát megvizsgálta és a kivágását javasolta, az aljzat javítása is meg fog történni.

Május 28. A Sportdíj Átadó Gálán a 2025. évi eredményei alapján oklevelet vehettek át városunk sportolói, többek között Bischof Gréta, Bischof Elina, Dusnoki Lia, Juhász Jázmin akik szinkronúszásban alkottak kiemelkedőt, így lettek az Év legjobb utánpótlás sportolói csapatban.



Május 30. Szombat korán reggel úgy gondoltam, hogy a Hunyadi Jánost ábrázoló faragott dombormű – ami a Szent László templom előtt található – lekezelése időszerű, kiváltképpen a közelgő Úrnap körmenetre tekintettel, ezzel meghosszabbítva élettartamát.



Részt vettem a Pest Vármegyei bajnokság II. oszt. Déli csoportjában szereplő felnőtt csapatunk évzáróján. A Százhalombattai VUK SE tavaszi szezonját hibátlanul teljesítette, ami sajnos csak a dobogó 2. fokára volt elég, de utóbb kiderült, ennek ellenére feljutott és az első osztályban folytathatják.

Június 1. Az Omega Sportcentrumból való kihajtást megnehezítette a megnőtt sövény, ezért kértem a Műszaki Iroda segítségét. A télen kiszórt síkosságmentesítő és az útpadka állapota is megkövetelte a seprőautó kijövetelét a kocsiszból, ebben az ügyben Vezér Mihály polgármester úr intézkedett.

Június 4. Trianoni megemlékezést tartott a Barátság Kulturális Központ a Nemzeti

Összetartozás Napján az emlékműnél, ahol elhelyeztem az emlékezés virágait.



Június 6. Több buszmegállóban tettem ki plakátot a kis zöld köztéri kukák használatára buzdítva a városlakókat.

Több mint 100 motorral érkeztek a Citadella Motorosok a szokásos vonulásukra, aminek úti célja ezúttal az óvárosi Família Fagyizó és Sütiző volt.



Június 7. Az Úrnap körmeneten idén is sokan vettek részt, amelyen a hagyományoknak megfelelően a családok, önkéntesek által felállított négy viragsátor díszítette a „Főutcát”.



A Családok Átmeneti Otthonának gyereknapiján, az óvárosi focipálya területén reggeltől délutánig jól érezhette magát az intézményben élő és dolgozó egyaránt.

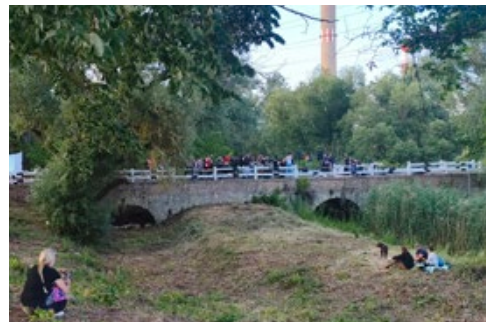


Június 10. Rendkívüli Arany Gálára kaptam meghívást, amelyen idén először részt tudtam venni. Sajnálom, hogy eddig kihagytam ezeket, mert csodálatos este volt.

Június 11. Egy nap, 3 esemény 3 helyszínen: Aranyszív ünnepség a Sérültekért Alapítványnál, Óvárosi Nyugdíjas Klub nyári szünet előtti közös főzés, Pedagógusnap a BKK-ban, amelyen Pedagógiai díjban részesült Kiss Ferenc, a Százhalombattai 1. Számú iskola pedagógusa.



Június 12. Hatalmas érdeklődés övezte a SZIKE Egyesület által szervezett HÍDpikniket a „római hídnál”, ahol délutántól késő éjszakáig kapcsolódhattak ki a szórakozni vágyók.



Június 13. A nap a Szent László templom korlátjának és az előtte található oszlopoknak a lefestésével kezdődött, utána bejárást tartottam a faluban, és az észlelt úthibákról tájékoztattam a Műszaki Irodát.

Az I. ColorRun Batta élményfutás rajtjára éppen leértem, és láthattam, milyen sokan gyűltek össze a Sporthalom Nonprofit Kft. által szervezett eseményre.



Óvárosi bolhapiacot és bútorvásárt tartottak a volt Csempediszkont és Borbank területén, ahol még rögtönzött fogadóórát

is tartottam, mint szinte minden ilyen alkalommal, hiszen a személyes találkozás remek lehetőség erre.



A Régészet Napja alkalmából jó volt látni, milyen sokan jelentek meg a Régészeti Parkban, ahol természetesen nem unatkoztak a megjelent látogatók, hála a lelkiismeretes, odaadó munkát végző dolgozóknak.

Június 21. A Thália Batta Tanoda évzáró előadása ezúttal A Pál utcai fiúk volt. A BKK teli színháztermében szem nem maradt szárazon a nézőtéren, de a színpadon sem. Gratulálok itt is minden közreműködőnek, túlzás nélkül mondhatom, aki ott volt, sokáig nem felejtí a látottakat.



Június 22. Az Evezős utcai nagyfeszültségű vezetékekre lógó faágak miatt kerestek meg, amelyek miatt áramkimaradások is voltak. Az EON példás gyorsasággal orvosolta a problémát, napok múlva visszajöttek a további gallyazási munkálatokra. Azóta a száradt faágakat is bedarálták.

Június 24. A Pénzügyi bizottsági ülés 16 napirendi javaslata között szerepelt: tájékoztató a városban zajló nagyberuházások helyzetéről; a költségvetést érintő egyes kérelmekkel kapcsolatos döntések; a városban kialakult roller-helyzettel kapcsolatos döntések; a Képviselő-testület 2026. II. félévi munkatervének meghatározása; javaslat a „Közösségért Díj” odaítélésére.



Az óvárosi nyári táborokat – habár számos van –, igyekszem meglátogatni, elsőként a 29. Angol tábort és a VUK Se foci táborában tapasztalhattam, hogy a szülőknek nem volt okuk az aggodalomra, ezekben a napközis táborokban is jól érezték magukat a gyermekek.

Az Egyesfesz 2.0 elnevezésű Egyes iskolai évzáróra kaptam meghívást, amelyen fantasztikus hangulatban zárták az idei tanévet.

Június 25. A júniusi képviselő-testületi ülésről a www.battanet.hu oldalon tájékozódhatnak, vagy megnézhetik a <https://onkormanyzati.tv/videoanyagok/kepviselo-testuleti-ules-2026-06-25-3/> oldalon.

Június 26-27. Az Óvárosi Búcsúról külön cikkben, részletesebben olvashatnak az újságban.

Június 28. Az ünnepi szentmise, a Szent László szobor megkoszorúzása és a díjátadás méltó befejezése volt a hétvége rendezvényeinek.

Július 11. Adományok: kis bicikli, hűtőszekrény, különböző ruhák, játékok és megannyi használati cikk, melyek eljuttatásában közvetlenül vagy közvetetten kérték a segítségemet. Köszönet a felajánlásokért, bizalomért és az önzetlenségért.

Július 13. A Szülők Fóruma élményhét egy váratlan eseménynek köszönhetően a Szent István templomban tartották meg, amelyre természetesen nem érkeztem üres kézzel, a gyermekek nagy örömeire. Köszönet Arany Ferenc plébános úrnak a gyors segítségért.

Július 14. A több mint negyed évszázada tartó földvári ásatások meglátogatása sem maradhatott el, mint ahogy a Régészeti Park nagy sikerű tábori életébe is betekinttem a nap folyamán.



Július 15. A Köbuki játszótér felmérése után a szakcég megtette a szükséges lépéseket, 1-2 kisebb hiánypótlás van még hátra. A szülők által átválogatott játékok elszállításában kérték a segítségemet, amely után néhány új játékot is kihelyeztem.



Július 16. Bejelentésemre a Matta-kerti parkolóból 2 db rendszám nélküli autó került elszállításra, amelyek ezentúl nem foglalkoznak már ott az „értékes” helyeket.



Július 22. Az Almafa utcai parkoló kialakításában, fák gallyazásában kérték a véleményemet, melyeket – a leggyorsabb megoldást választva – megoldottunk az ott élők segítségével. A régi elkorhad parkolásgátlókat kiszedtük, a fákat megnyírtuk, így nemcsak több hely, hanem biztonságosabb, beláthatóbb lett az a szakasz.

Július 23. A Sirály játszótérre kikerült az új tűzrakó hely, amely remélhetőleg tovább lesz majd használható, mint az előző.



A parkfenntartó cég ütemezésében most került sor az óvárosi focipálya melletti bokrok nagymértékű visszanyírására.



Július 25. Az előbbieken említett ke-rékpárút melletti bokrok megnyírása után, lehetőség nyílt a „felszabadított” területen található hulladékok összeszedésére. Kapva kaptam az alkalmon így 1,5–2 óra alatt megszabadítottam a kb. 100 méte-rest szakaszt 3 zsák szeméttől.



Július 28. A földvári ásatás újbóli meg-látogatása alkalmával tájékoztattak, hogy rendkívül értékes információkkal és leletek-vel gazdagodtak a kutatók. A lehetséges befejezése 70-90 cm után várható, amely kb. 5-8 évre tehető.

A július vége, augusztus eleje a szokat-lan időjárás miatt rendkívüli helyzetet ho-zott. Városunkban a Finomító hónapok óta csökkentett kapacitással működik, a Duna alacsony vízállása miatt a Paksi Atomerőmű leállításával a Dunamenti Hőerőmű kapacitás-növelése akadályokba ütközött, amit példás gyorsasággal oldottak meg. Önkor-

mányzatunknak energia- és víztakarékos-sági ajánlásokat kellett tennie.

Augusztus 1. Immár 3. alkalommal hir-dettem ki a Duna-parti homokvárépítő ver-senyt. Idén is, szinte „mindenhonnan” várom a fotókat az alkotásokról, az eredményhir-detésre augusztus 31-én került sor.



Augusztus 5. A Százhalombatta és Érd között található külterületen, egy cég terü-



letén lángra kapott a felhalmozott zöldhul-ladék. Egy hétig küzdöttek a tűzoltók a lán-gokkal, amely idő alatt a védőitalként hozzám eljuttatott ásványvizeket, izotóniás italokat leszállítottam az érdi tűzoltóságra.

Augusztus 6. A Duna alacsony vízállá-sa miatt eddig közel 100 darab lőszer és robbanóeszköz került ki a folyónk városi szakaszából, amelyek közül ezen a napon az egyiket itt a Téglagyári-völgyben sem-misítették meg a tűzszerészek.



Augusztus 11–20. A XXXIII. Summerfest Nemzetközi Folklórfesztivál rendezvényein az idei részvevő országok: Bolívia, Chile, Görögország, India, Indonézia, Peru, Szlo-vákia, Uruguay, Magyarország voltak.

Augusztus 21. A százhalombattai Szent István templom felszentelésének 30. évfor-dulója alkalmából múltó, ünnepi megemlé-kezésen vehettek részt az érdeklődők.

Köszönöm a javaslataikat, véleményeiket, keressenek ezután is bizalommal a szabogabor@mail.battanet.hu e-mail címen vagy a 06-20-222-2930 telefonszámon.

Szabó Gábor
képviselő



A Százhalombatta Római Katolikus Plébánia az Óvárosi Szent László templom mellett (2440 Százhalombatta, Szent László u. 62.) meghitt környezetben

urnahelyeket kínál.




 Battaplébánia
 Szent István Templom Irodájában lehet.
 (Százhalombatta, Szent István tér 11.)

Kérdéseikkel, valamint az urnahelyek megváltásával kapcsolatosan érdeklődni a Szent István Templom Irodájában lehet.

Hivatali időben: hétfő, szerda, péntek 17 – 19 óráig, vagy a 06-23-951-323-as telefonszámon.

Amikor cselekedni kellett

A Régészeti Park születése

Amiről most írni fogok, nincs följegyezve, mégis a százhalombattai Régészeti Park születéséhez tartozó történet. Gondolatébresztőnek szánom a jövő nemzedéke számára, akik ebben a kisvárosban élnek, ami az én gyermekkoromban még egy 1500 lélekszámú kis zsákfalu volt.

Gyermekként gyakran jártam le nyáron fiatalabb bátyámmal az Alsó-szőlők Kiskút-nak nevezett dűlőjébe, ahol apám kertészte volt és a forrás, aminek a vizét két ásott medencébe vezette, hogy a sokféle kerti növényt – amit termelt – locsolni tudja. Ott a medencéknél láttam meg azt a „kígyót”, amitől úgy megrémültem, hogy a sikolyomra odarohanó bátyám dühösen közölte velem, az nem kígyó, hanem csak egy sikló lehetett.

Miért is említem meg ezt a látszólag a tárgyhoz nem kötődő történetet? Dr. Poroszlai Ildikó régész – még a Városi Tanács helytörténészeként – ott tárta fel azt a rendkívül gazdag vatyka temetőt, amelynek anyagaiból az első időszakos régészeti kiállítását rendezte a Városi Tanács nagytermében. Elámultam azokon a gyönyörű tárgyakon, amiket kiállított akkor.

Eszembe jutott, mennyire szerettem volna régész lenni 8. osztályos koromban, de az a tévhit, hogy nem tudok úgy rajzolni, mint „Leonardo da Vinci” visszatartott attól, gimnáziumba adjam be a jelentkezésem és a nővérem – Cila – javaslatára Kereskedelmi Technikumba jelentkeztem, „ami után talán még boltvezető is lehetek” mondta a testvérem, aki rábeszélte.

Bár boltvezető sohasem lettem, a kultúra iránti vonzalmam könyvesboltba vitt, majd anyaggazdálkodó lettem Battán, hiszen a képesítem könyvelő, vállalati tervező, statisztikus lett. De sosem elégitett ki a tolózá-



rak raktározása és más szerkezetek könyvelése, amit a DKV építéskor az üzemeknél beépítettek. Így hát GYES után a Barátság Művelődési Házban kötöttem ki, és az Egri Tanárképző Főiskola Budapestre kihelyezett népművelés-pedagógia szakán lettem, lehettem főiskolás. Az oklevelet 1981-ben vettem át róla.

A BMK munkatársaként kerültem kapcsolatba Ildikóval – a státuszát áthelyezték hozzánk –, aki a gyönyörű régészeti kiállítást rendezte, és mivel tudomásomra jutott tőle, hogy a régi Tanács épületében múzeumot fog nyitni, rábeszéltem vegyen át, lehessen a munkatársa, hiszen a helyismeretem segítség lehet számára. Így is lett. Ferenczi Illés a mentora elintézte, Ildikó mellé kerülhesek munkatársnak.

Az első 1987-es esztendő lázas munkálatai egy állandó kiállítás létrehozásával teltek. A Régészeti topográfián, a korábban a halmoknál kutatásokat végző Holport Ágnes és a római koros Soproni Sándor írott anyagain kívül, a helytörténetről nem voltak kutatott vagy készült krónikák, írásos anyagok, csak a Matrica Szakkör tárgyi gyűjteménye és Ferenczi Illés dolgozata. Ez az év

azzal telt el, hogy a falu öregjeinél hanganyagokat gyűjtöttem magyar és szerb szokásokról, hagyományokról, közösségi életről, kézművességről, kereskedelemről, mindenről, ami az emberi élettel összefügg. Ez a kb. százórányi dokumentum, ma is megtalálható magnó kazettákon a „Matrica” Múzeumban.

*

A következő 1989-es évben feladatot kaptunk a Pest Megyei Levéltártól – a még meglévő tudást rögzítve –, kutatást végezzünk a „földrajzi nevekről”. Bár levéltárosi tanulmányokat nem végeztem, néprajzot a kiváló Kósa Lászlónál hallgathattam a főiskolán, nem volt idegen ez a feladat sem. Érd Óvárosában – Kis Batán, így hívták az öregek –, falucsúfolókat gyűjtöttem Szilágyi Józsi bácsinál. Fantasztikus szövegein jókat derültem, amivel egymást ugratták a tökölei, érdi, battai emberek. Azt is megtudtam az öregtől, hogy fiatal korában – még a háború előtt – a környék egyetlen körzeti orvosának a kocsisa volt. Elmesélte, hogyan műtötte meg az orvos a községi bíróságbelét az udvaron, egy asztal tetején, hogy megmentse az életét.

Nagyon vidáman indultam haza és akkor úgy döntöttem, a hegyen keresztül megyek, ahol apámmal néha az érdi piacra jártam hajnalban, a halmok között húzódó poros úton. Amit akkor a halmok térségében látnom kellett, sokkolt. Az „új battaiak” a halmokba pincét, a tetejére nyaralókat építettek. A legtöbb helyen kerítések törték meg a tájat.

Visszatérve a Múzeumba beszámoltam Ildinek a látottakról és elhatároztuk, teszünk ellene, hiszen így rövid időn belül eltűnhet az a régészeti leletegyüttes, amelyet pedig a történeti vaskorhoz csatolt a régészet tudománya.

Ildi elküldött Holport Ágneshez, aki akkor már a Művelődési Minisztériumban dolgozott és ő azt javasolta, keressem meg a Szentendrei Ferenczi István Múzeumot, ahol az ő korábbi régészeti kutatásainak dokumentumait őrzik a volt munkatársai és kérem el tőlük.

Így is történt. Az anyagok között volt többek között egy 1970-ben készült városfejlesztési terv, amiben Holport Ágnes régész és a tervező építészek felvázoltak egy tervet a százhalombattai halomsírmező megmentésére, azaz az egész halomsírmező művelés alóli kivonására, amely battai és érdi közigazgatási területet érintett volna és egy bemutatóhely létrehozását is három ütemben. Mivel a szántók az Érdi Benta-völgye TSZ tulajdonában voltak, annak művelés alóli kivonásának költsége 1,5 millió Ft. lett volna, de ez nem történt meg.

Akkor már Holport Ágnes természetvédelmi és régészeti védelem alá vetette a bronzkori-vaskori földvár egész területét és régészeti védelem alá azokat a halomtesteket, amelyek Battán voltak.

Mi volt akkor a gond? Egyrészt a kiskert-tulajdonosok nem vették figyelembe a védelmet, mert senki nem ellenőrizte annak betartását, másrészt a védelem csak a halomtestre vonatkozott. Kitaláltuk, a védelem érdekében kérjünk az egész területre érvényes természetvédelmi védelmet a Pest Megyei Tanács Mezőgazdasági osztályán, akihez a védelem elrendelése tartozott.

Felvettem a legszebb ruhám – még éppen elmúltam negyven –, hogy a „Százhalom” Alapítvány nevében támogatást kérjek. Akkor – az utolsó tanácsí évben –, csak a halmok Battához tartozó területe kapott természetvédelmi védettséget: botanikai, zoológiai, geológiai és régészeti értékei miatt. Sajnos akkor az érdi területek nem kaptak védelmet.

*

1989-ben úgy látszott, az ország Világkiállítást rendez és felvetődött az ötlet, hogy ennek részeként a halmok térségében – az eredeti terv figyelembe vételével – egy 6 ha-os területen Régészeti Park épüljön. Volt rá nemzetközi példa – a svéd skanzen – és Ildi angliai látogatása alatt – egy régészeti konferencián – láthatta az ott felépült őskori falut. Hazatérve nagyon lelkes lett a látottaktól.

Közben én azt térképeztem fel, milyen „természeti, kultúrtörténeti, közösségi értékei vannak a környező településeknek, amelyek turisztikai érdeklődésre számíthatnak. Az alap a kutatásomhoz a Régészeti Topográfia volt és alig néhány írott forrás, ezért kimentem a helyszínre – segítséget kérve a települések polgármestereitől –, hogy összegyűjtssem mindazt az információt, amely végül – a mellékletek nélkül – egy 115 oldalas írott dokumentációban végződött. A látottakról mindenhol fotók is készültek. Ezek a települések voltak a kutatás tárgyai: Diósd, Érd, Tököl, Százhalombatta, Ercsi, Simonpuszta, Martonvásár, Tárnok, Sósút, Pustazámor. Megtapasztaltam mindazt a szépséget és értéket, amit akkor

Végigsétáltunk a halomsírmezőn, kimentünk a földvárba is. Nagyon tetszettek neki a látóvalók és adott egy írásos támogató ajánlást is.

Akkor kerestem fel a DKV igazgatóját – Nádasy Istvánt anyagi támogatást kérve –, aki komolyan vette a kérést és vezérkarával kilátogatott a halmokhoz, de velük érkezett Szekeres József tanácselnök is. Ott az ép halomsír tetején hangzott el a történelmi mondat: „Én már tíz éve harcolok az ellen, hogy itt Régészeti Park legyen!”.

Felkerestem Szűcs Istvánt, a megalakult MDF vezetőjét. Ő is kijött a társaival és akkor felajánlotta, hogy elkészítenék a tröszt – az Olajterv – munkatársaival az első konkrét megvalósítási tervet, amely végül is 6 hektár megvételéről, és rajta Régészeti Park kialakításáról szólt. Beszélt a Világkiállítást szervező Somogyi József építésszel és azt mondta neki, „Ha beveszik a programba a battai Régészeti Parkot, akkor az MDF támogatni fogja a Világkiállítás tervét”. Somogyi József ennek érdekében levelet küldött a Pest Megyei Tanács elnökének, az pedig Szekeres Józsefnek, a terület e célú védelme érdekében.

Az utolsó tanácsülésen a tanácsstagok így



megtalálhattam és hanganyagot gyűjtve a településeken az öregektől megismertem azok hagyományait, szokásait, életét is.

Hogy bekerülhessünk a tervezett Világkiállítás programjába, felkerestem Finta Józsefet, a nemzetközileg ismert építész, aki a Világkiállítás megrendezéséről először nyilatkozott a TV-ben és kértem jöjjön ki Battára, nézze meg a helyszínt, érdekes-e a Régészeti Park ötletével foglalkozni? Egy vasárnap eljött a feleségével.

szavaztak meg 800 000 Ft-ot a tervezett terület ingatlanjainak megvásárlására.

A vételi ajánlatot az akkor már működő „Százhalom” Alapítvány nevében tettük meg Dr. Bíró Tiborral, az Alapítvány jogászával. Nem mindenki örült, de végül is a terület 2/3 részét – nem az egész 6 ha-t – megvásároltuk és a város tulajdona lett. Amíg Tiborral ketten intéztük az ajánlattételt, a szerződéskötést, rendben mentek a dolgok, a város tulajdonjogát a földhiva-

talban bejegyeztettük. De amikor átvette tőlünk a szerződéskötést, a kifizetést és a további teendőket az Önkormányzat, néhány teleknél nem került bejegyzésre a szerződéskötés és a kifizetés ténye, mert néhány év múlva – az Érdi Földhivatalban járva – megtapasztaltam, hogy nem lett bejegyezve a város tulajdonjoga a vételről. Levelet írtam – két alkalommal is – a város akkori jegyzőjének, dr. Tunyogi Baláznak a hiányosságról, de nem történt semmi. Náluk lévén a szerződések eredeti példányai, én nem járhattam el ez ügyben. Kíváncsi lennék arra, valaha rendezték e, ezt a hiányosságot?

*

Mindeközben Holport Ágnes elkezdte feltárni a 115-ös számú halomsírt. Amit ott talált rendkívül értékes régészeti leletnek bizonyult. A Világkiállítást a szocik és a liberális oldal megtorpedózta, így



végül az elmaradt, de a talált régészeti érték megmentése lehetővé és szükségesé tette annak megőrzését, bemutatását. Holport Ágnes és a restaurátorok, filmesek érdeme, hogy bemutatóhellyé válhatott. Dr. Poroszlai Ildikóé, hogy a munkálatokat – a beruházás részleteit összefogva az meg is valósult, egy nemzetközileg elismert létesítmény lett, lehetővé. A beruházásra pénzforgást a város biztosított, a lebonyolítását pedig a „Százhalom” Alapítványra bízta. Annak kamataiból tudtuk aztán megvásárolni az Alapítvány nevére a bronzkori földvár területét, hogy a tulajdonos Popovics családot anyagilag kárpótolva a tulajdon elvesztése miatt, a későbbi régészeti feltáráshoz a területet a régészek számára korlátlanul biztosítani tudjuk.

A Régészeti Park régészeti szakmai feladatai Ildikóhoz tartoztak és az eredmény önmagáért beszél. A Park közművelődési programtervét, turisztikai feltételeit nekem kellett megtervezni, megvalósítani. Budapesti idegenvezetők nem vállalták a Parkban a vezetést, ezért érettségizett személyek részére felhívást tettünk idegenvezető és kézműves foglalkozás vezetők jelentkezésére, majd képzést szerveztünk számukra.

*

Talán még 1988-ban részt vettem a Magyar Nemzeti Múzeum játszóházas továbbképzésén Püspökladányban, ahol bemutatták, hogyan lehet játékos formában – történetben és kézművességgel – egy történelmi korszakot bemutatni a gyermek korosztálynak. Utána már a Múzeumban is szerveztem történelmi játszóházat gyerekeknek, ahol ismerős tanárok és óvónők segítettek a megvalósításukban, hiszen a Múzeum-

lyázatokon és részvevői díjjal biztosítottam. Mindig voltak visszatérő gyermekek. A játszóházi történetek a bronzkor, a vaskor, a római kor, honfoglalás kora és a középkor köré szerveződött, vagyis a település történelmileg lakott és ismert története, történelme köré.

Szerettem volna, ha a megépült házakba több tárgyi emlék kerül, de kezdetben a régészek a hitelességre hivatkozva elvetették az ötletet. Sokszor gondolkodok arra, ha a nevében Régészeti Park „Nemzeti Régészeti Park” lett volna, talán nem csak pályázatokra, de a beruházáshoz is kaphattunk volna állami támogatást, de Ildikó ezt a névválasztást nem akarta. Így nem csak a beruházása, de a fenntartása is a városra hárult. Felmerült, de soha meg nem valósult egy állandó fogadóépület megépítése is.

A férjem abban az időben a város rendőrkapitánya volt, így tudomásom volt arról a jelentős vagyonról – milliárdos értékpapír-állományról –, amelyhez a város a rendszerváltás idején jutott a Dunai Kö-lajipari Vállalat és a Dunamenti Hőerőmű számára átadott mezőgazdasági területek ellenértékéért. Úgy gondolom, hogy ha ezekből a forrásokból nagyobb arányban jutott volna a Régészeti Park fejlesztésére, akkor a bronzkori-vaskori földvár és a vaskori halomsírműző kínálta egyedülálló lehetőségek még teljesebben kibontakozhattak volna. Így ma a park még gazdagabb élményt nyújthatna a látogatóknak, akár egész évben, hasonlóan Ipolytarnóchoz vagy Ópusztaszerhez. És Nemzeti – Régészeti – Parkként az állam is hozzájárulhatott volna a fenntartásához.

Ipolytarnócon, ahol a természeti értékek és a megkövesedett fák miatt, állandó fogadóépületben jópofa korszerű technikával visszaviszik a látogatót az őskorba, állami költségvetésből valósították meg mindezt. De lehetne erre példa Ópusztaszer is.

*

Most a Régészeti Park fennállásának 30-ik évfordulója és megemlékezése kapcsán jutottak ezek a dolgok az eszembe és úgy gondoltam átadom a bennünket követő nemzedéknek, tudjanak róla, hogyan és miért, milyen módon történt a Régészeti Park megnyitása, amely nem csak látogatókat vonz, de a régészek által jelentős nemzetközi sikert is hozott.

Köszönöm a „Matrica” Múzeum munkatársainak azt a szeretetet, amellyel ezt a számomra is nagyon kedves régészeti bemutatóhelyet gondozzák, életet teremtenek benne.

Szegedinác Anna

A következő években 1 vagy 2 táborot szerveztem. A pénzügyi forrást hozzá pá-

Új fejezet az Eötvös életében

Van egy iskola Százhalombattán, amelynek mindennapjai sok család életéhez kapcsolódnak: reggelente megtelik az udvar, becsengetnek az első órára, a tantermekben elkezdődik a munka, délután pedig szakkörök, foglalkozások, beszélgetések és közös programok zárják a napot. Egy iskola életében a változások ritkán egyik napról a másikra éreztetik hatásukat, mégis vannak olyan fordulópontok, amelyek hosszabb távon meghatározzák egy közösség életét.

A Százhalombattai Eötvös Loránd Református Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola számára ilyen fordulópont volt 2024. szeptember 1-je, amikor az intézmény fenntartását a Százhalombattai Református Egyházközség vette át. A fenntartóváltás nemcsak szervezeti változást jelentett, hanem új időszak kezdetét is az iskola életében. Az azóta eltelt időszakban az

latársaikkal ismertették meg az ünnepek lényegét.

Csendesnapokat is szervezett Sárosi Mária lelkész asszony a kollégák és a presbiterek bevonásával. Ezek az alkalmak egyáltalán nem voltak csendesek, hiszen sportfoglalkozások, kirándulások, látványos tudományos show-k, kézműves foglalkozások tették mozgalmassá. Az érzé-



intézmény működése fokozatosan alakult, miközben a nevelő-oktató munka alapvető célja változatlan maradt: biztonságos, kiszámítható és értékekre épülő környezetet biztosítani a gyermekek számára.

Megújult az iskola hitélete, hiszen ez volt az első év, amikor az egész első évfolyam református keretek között kezdett. Ennek megfelelően heti két hittanórán (református, katolikus vagy evangélikus) vettek részt a diákok, illetve hétfőnként gondolatindító áhítattal kezdték a hetet. Életük részévé vált a reggeli ima és az ünnepkörök mentén szerveződött programokba, műsorokba, szolgálatokba is becsatlakoztak. Így az adventi és a húsvéti időszakban isko-

kenítő tartalmak keretében a Református Szeretetszolgálat is ellátogatott hozzánk, közelebb hozva a fogyatékkal élők, sérültek mindennapjait, és egy új spektrumot nyitva gyermekeink szemléletében.

Kulturális szempontból nagyon széles a kínálat, tanórán kívüli események tömege várja diákjainkat. Ezek korábban gyakran szétszabdalták a tanulási időszakot, ezért ettől a tanévtől tömbösítve, a nagyobb szünetek előtt tartottunk programhetet. Ekkor zajlott az iskola egészét érintő interaktív Népmese napja, Költészet napja, Zene világnapja és a Magyar kultúra napja. Ezen intervallumokban valósult meg a vidám Harvest Fest, az Eötvös-hét,

Sportnapok, Piros-kék vetélkedő, olvasási és versmondó versenyek, történelem, angol nyelvi és ÖKO versenyek, az ikonikus író olvasó találkozó és a rendkívül népszerű kisállatszépségs verseny. Nemzeti és hagyományos ünnepeinket a megfelelő időben és magas színvonalon, kollégák és diákok közösen alkották meg.

Nagyon fontos szerepet tölt be az iskola életében az idegen nyelv oktatása, a sport és az informatika népszerűsítése. Diákjaink részt vehetnek szakkör keretek között labdarúgás, kézilabda, kosárlabda, atlétika és a rendkívül népszerű tenisz oktatásban. Az úszás mellett a vizilabda kipróbálására is van lehetősége a gyermekeknek. A magas minőségű városi egyesületi szintű sportélet mellett az iskola kivesz a részét Diákolimpia szép eredményeiből is.

Kéttanítási nyelvű iskolaként a nyelvtanítás kiemelt jelentőségű, ennek köszönhető, hogy a 8. év végére szinte minden kéttanos diákunk nyelvvizsgát szerez. Vizsgahelyszíne vagyunk a Euroexam nyelvvizsga központnak, gyakran látogat el hozzánk Rádai Péter, a vizsgák szakavatott tudora. Kollégáink folyamatos megújuló attitűdjé sok eszközt ad a diákok kezébe, megkönnyítve a tanulási folyamatot – történelmi hangoskönyv, integrated reading...

Rengeteg innováció jellemzi az intézményt, hiszen igyekszünk a mindenkorl igényeknek megfelelni. Ennek jegyében vezetjük be a sakkszakkört, a társasjátékszakkört, az önellátás jegyében a magaságyás gondozását, felelős állattartásra nevelő Állatbarát szakkört. Van lehetőség informatika szakkörre, ahol az alapok mellett a 3D nyomtatás rejtelseibe is elmerülhetnek az érdeklődők. Szélesedik az igény a természettudományos tantárgyak tekintetében, Varázslatos Labor szakkörünkön kisdíákjaink kifejezetten kísérletekkel foglalkoznak és a gyakorlati tapasztalatokon keresztül ismerkednek a fizika, kémia és biológiai törvényeivel. Komplex verseny, Eötvös' Got Talent, néptánc és társastánc bevezetése, Olvasni jó, olvasni menő! – napi 10 perc olvasási projekt, angol nyelvű környezetismeret és informatika bevezetése, duális óra környezetismeretből.

Nagy figyelmet fordítunk az egyre növekvő számú SNI és BTMN érintettségű diákra, és az általunk kiszűrt, de papírral még nem rendelkező gyerekekre is. Segít-

ségünkre vannak gyógy- és fejlesztőpedagógus kollégáink, a Református EGYMI által küldött pszichológus, logopédus, gyógytornász kollégák, az iskola alkalmazásában álló coach, drámapedagógus, mozgásfejlesztő munkatársak. Innovatív volt az elsőben az évfolyamot átívelő miniosztály, ahol autista és ADHD-s gyermekek számára gyógypedagógusok vezette órákat szerveztünk. A diákoknak lehetőségük volt kis létszámban, saját ütemüknek megfelelően tanulni, lényegesen nagyobb segítséget és odafigyelést kaptak a gyerekek.

Kollégáink és az iskolavezetés szemében a középpontban mindig a gyermek áll, ez csak úgy lehetséges, hogy jó kapcsolatot ápolunk a szülői házzal, odafigyelünk minden jelzésre. Sok munkaórát töltünk a konfliktusok kezelésével, és nagy hangsúlyt fektetünk arra, hogy a diákok, a kollégák és a szülők is megtanuljanak asszertíven kommunikálni.

Mindenben számíthatunk a fenntartó, a Százhalombattai Református Egyházközség és a város vezetése, Százhalombatta képviselőtestülete támogatására. Együttműködési megállapodásunk van sok intézménnyel, jó partneri kapcsolatot ápolunk a helyi óvodákkal, iskolákkal is.

A magas minőségű oktatás alapja a nyugodt, biztonságos légkör, ennek tartóoszlopa a kiegyensúlyozott pedagógus. Iskola szinten fókuszálunk a mentálhigiénés állapot megfelelő fenntartására, ezért szervezünk szmukra csapatépítő alkalmakat, személyes vagy kiscsoportos coachingot, előadássorozatot edukatív céllal ingyenesen szülőknek, kollégáknak, relaxációs lehetőségként masszázst.



Megkezdődött a református értékrend beépítése az iskola életébe, melyben kulcskolléga volt a lelkes asszony, illetve azok az elemek, melyek hagyomány teremtőek az iskola szervezetében. Ennek szellemiségében és lelkiségében tartottuk ünne-

peinket, folytattuk napi teendőinket. Az intézményi klíma kiegyensúlyozott, stabil, kiegészítve azzal, hogy a kollégák egy részét útkeresés jellemzi, ez látható a fluktuációs változásokban.

Új kollégák folyamatosan jelentkeznek hozzánk, minden csatlakozó egy új szín az intézmény életében, magával hozza a



tudástőkéen túl azt a személyes pluszt, ami aztán az iskola szellemiségét gazdagítja. A változás számunkra mindig lehetőség, a fejlődés, a tanulás, a megújulás lehetősége.

Az elmúlt évek létszámadatai mérsékelt, de folyamatos növekedést mutatnak. 2024 januárjában 482 tanuló járt az intézményben, 2025 januárjában 502, 2026 januárjában pedig 535 diák. A 2026 szeptemberére várható tanulólétszám 550 fő körül alakul. A számok mögött természetesen családok, gyerekek, pedagógusok és mindennapi történetek állnak. Jelenleg az alsó tagozaton 296, a felső tagozaton 244 tanuló végzi tanulmányait. Az első és második évfolyamon három-három osztály működik, a többi évfolyamon pedig két-két osztályban folyik a tanítás.

A tanulói létszám változásával párhuzamosan a pedagógusközösség is bővült. 2024 januárjában 35 pedagógus dolgozott az iskolában, 2025 januárjában 41, 2026 januárjára pedig 46 főre emelkedett a pedagógusok száma. A mindennapi munkát emellett 6–8 óraadó, valamint 4–6 nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő munkatárs támogatja. Ez a bővülés lehetővé teszi, hogy az intézmény a növekvő létszám mellett is szervezetteren lássa el feladatait.

Az első évfolyamra jelentkezők száma az elmúlt években változó, de összességében stabil érdeklődést mutatott. 2022-ben 63 óvodás jelentkezett, közülük 59-en nyertek felvételt. 2023-ban 82 jelentkezőből 64, 2024-ben 82 jelentkezőből 81,

2025-ben 97 jelentkezőből 87, 2026-ban pedig 70 jelentkezőből 68 gyermek kezdhette meg tanulmányait az intézményben. Minden jelentkezés mögött egy-egy családi döntés áll, amely az iskola iránti bizalom egyik fontos visszajelzése.

Az iskolához való kötődést jelzi, hogy a 4. és 6. évfolyam után továbbtanulási céllal

távozó diákok száma alacsony. Éves szinten körülbelül 6–8 tanuló hagyja el az intézményt, miközben az érkezők száma iskolai szinten meghaladja a húsz főt. Kisgimnáziumba 4. vagy 6. osztály után jellemzően legfeljebb 1–2 diák távozik. Ez az adat arra utal, hogy a családok többsége hosszabb távon is az intézményben képzei el gyermeke általános iskolai éveit.

Törekszünk arra, hogy a humán erőforrás biztosítása mellett olyan környezetet teremtsünk diákjainknak, amely kielégíti az igényeket: így minden tanteremben megújultak a bútorok, digitális panelek kerültek a falra, klímát szereltettünk fel. Minden földszinti termünk kertkapcsolatos, a korábban nem használt udvarrészre játszótérreket telepítettünk, pihenőpadokat a felső tagozatosoknak a platánfák köré. Megújultak a dolgozók bútorai is, fákat ültettünk, bokrokat telepítettünk, új tantermeket, csoporttermeket alakítottunk ki. Az étkezőt kifestettük, a lámpák, az asztalok/székek lecserélődtek. A takarékosság jegyében a korábbi neonokat, reflektorokat LED-re cseréltük, 2 millió forint értékben vettünk tornatermi felszerelést, mosogatógépet, főzőlapot, sütőt a technika teremben.

Vannak terveink a jövőre nézve mind stratégiai, mind a gyakorlati szinten, ehhez kérünk erőt, kitartást, energiát a kollégáinktól, támogatást partnereinktől és a Jóisten áldását munkánkra!

**Brauswetterné Papp Éva
és Szinatkas-Buzás Erika**

Arany Ferenc plébános visszatekintése

Három év szolgálatban – Hálával és nyitott szívvel



„Én ültettem, Apolló öntözte, de a növekedést az Isten adta.”
(1Kor 3,6)

Szeretettel köszöntöm a Kedves Olvasókat! Három év... Amikor az ember visszatekint erre az időszakra, egyszerre tűnik egyetlen szempillantásnak és egy egész korszaknak. Három esztendeje annak, hogy a gondviselés erre a vidékre, ide Százhalombattára, ebbe a közösségbe vezérelt. Emlékszem az első napok izgalmára, a kezdeti várakozásokra és azokra a nyitott tekintetekre, amelyekkel fogadtak. Ma pedig már azzal a belső békével és hálával tekinthetek körbe Százhalombattán, hogy valóban otthonra leltem itt, ebben a lelkipásztori körzetben, ami tulajdonképpen nem csak Százhalombattát, hanem Adonyt, Rácalmást és Kulcs községét is magába foglalja.

Egy plébános élete ritkán csendes, és ez a három év is bővelkedett kihívásokban és munkában egyaránt. A szolgálat szépsége éppen abban rejlik, hogy mindig van hová fejlődni, mindig akad tennivaló. Azt biztosan le lehet szögezni, hogy ma már egy plébános egy személyben nem győzné egyedül azt a sokrétű szolgálatot, ami egy plébánia életére vonatkozik. Hát még, ha

az három plébánia és egy filia. Az igazi lelkipásztori élet ott kezdődik, ahol a közösség tagjai felismerik saját karizmáikat, és készséggel a közjó szolgálatába állítják azokat.

Mély hála van a szívemben mindazokért a segítőkért és munkatársakért, akik nap mint nap mellettem állnak: **A háttér munkáért és adminisztrációért felelősökért:** akik az irodai teendők, irattárak, nyilvántartások és szervezési feladatok precíz elvégzésével biztosítják a plébánia zökkenőmentes működését. **A hitoktatókért:** akik elhivatottsággal és türelemmel adják tovább a hit magvait a növekvő generációknak, megismertetve velük Isten szeretetét. **Minden csendes háttérsegítőért:** legyen szó a templom körüli gondoskodásról, a sekrestyési feladatokról a liturgikus szolgálatokról, az ünnepek előkészítéséről vagy a rászorulóknak megsegítéséről.

Különösen nagy áldás és öröm, hogy a területhez tartozó minden egyes közösségekben és a filiában is akadnak ilyen elkötelezett testvérek. Ők azok, akik a helyi életet

ébren tartják, akik közvetítik a hívek felé a nyitottságot és a törődést. Nélkülük a plébánia csak egy épület lenne – velük viszont élő, lélegző és cselekvő közösség.

A tapasztalat és a hagyomány azt mutatta meg számomra itt Százhalombattán, hogy a plébániatemplomnak, a Szent László templomnak, vagy talán a hétköznapiabb nevén a „falusi templomnak” két nagyon fontos és szép ünnepe van.

Az egyik az úrnapi szentmise és a hozzá tartozó úrnapi körmenet. Az Úrnapija az Oltáriszentségben velünk lévő Krisztus nyilvános ünneplése, amikor kivisszük Őt a templom falai közül a világba, az utcára, hogy megáldja lakóhelyünket és az életünket. Ám a magasztos ünnepi pillanatok mögött mindig ott van a megelőző napok és órák fáradhatatlan, csendes munkája. Az elszánt és lelkes hívek szorgos kezei nélkül ez az ünnep sem ragyogna úgy, ahogyan mindannyiunk szívében él: a virágszirmok és a gallyak gyűjtése, válogatása és az abban az évben elsőáldozó gyermekek általi virágszirmok szórása; az úrnapi sátrak



felállítás, díszítése és méltó előkészítése, a liturgikus és szervezési részletek összehangolása.

Minden egyes elszórt virágszirom egy-egy ima és a közösségért hozott áldozat jelképe. Látni azt, ahogyan a kora reg-



geli órákban a segítők egymást bátorítva, jókedvvel teszik széppé az Úr útját, a legszebb tanúságtétel az élő hitről, amit nagy-nagy öröm évről évre megtapasztalni Százhalombattán.

A másik kiemelkedő, szívünknek oly kedves alkalom a templomunk védőszentjének ünnepe, a **Szent László-napi Búcsú**.

A búcsú ünnepe igazából jóval több, mint egy szép hagyomány vagy egy évfordulás megemlékezés. Teológiai értelemben a búcsú a kegyelem és az irgalom különleges forrása. Arra mutat rá, hogy a keresztség-



ben és a bűnbánat szentségében megigazult ember elnyerheti a bűneiért járó ideig tartó büntetések elengedését Isten végtelen jóságából és az Egyház kincstárából. A búcsú a lelki megújulás, a megtisztulás és a tiszta lappal való újrakezdés ajándéka.

Ugyanakkor a búcsú a védőszentünkkel, lovagkirályunkkal, Szent Lászlóval való találkozás ideje is. Ő az a szilárd köszikla és példakép, aki a mély hitet, az Isten iránti hűséget és a népéért érzett cselekvő felelősséget ötvözte életében. Az ő égi közbenjárását kérve mi is megerősödhetünk abban a hivatásunkban, hogy a mindennapok viharaiiban keresztény bátorsággal és egymást segítő szeretettel álljunk helyt itt, Százhalombattán.



Ahogy Őrnapiján, úgy a Szent László búcsú ünnepén is megmutatkozik a hívek elkötelezettsége. Az ünnepi díszbe öltöztetett oltár, a tiszta templomtér, a liturgiát felemelő énekek és szolgálatok mind-mind arról tanúskodnak, hogy ez az ünnep mindannyiunk szívügye. Hálás szívvel köszönöm mindenkinek, aki évről évre munkájával, imájával és jelenlétével hozzájárul ahhoz, hogy Szent László búcsúja a kegyelem, a hitvallás és a valódi közösségi öröm ünnepevé váljon közöttünk.

*

Egy lelkipásztor szolgálata és mindennapi felelőssége kettős természetű. Az elsődleges és legfontosabb küldetésünk kétségkívül a lelkek gondozása, a közösség hitének ébren tartása és a szentségi élet biztosítása. Ugyanakkor az anyaszentegyház évszázados bölcsessége arra is int bennünket, hogy a lelkipásztori gondviselés

nem választható el a ránk bízott anyagi és épített örökség megóvásától. A templomok és kápolnák nem pusztá kőépületek, hanem az Isten dicsőségére emelt hajlékok, az imádság szentélyei és közösségünk otthonai, amelyeknek állagmegóvása, méltó karbantartása és felújítása éppúgy a plébánosi hivatás elengedhetetlen része.

Nagy örömmel és hálás szívvel számolhatunk be arról, hogy ebben a három évben ezen a téren is fontos és látható mérföldköhöz érkezünk: a Nagyboldogasszony tiszteletére emelt kápolnánk tetőszerkezete a közelmúltban szépen és biztonságosan megújult. Az idő vasfoga nem kímélte a régi tetőzetet, és már használatatlanná vált a beavatkozás, hogy

megvédjük az épületet az beázásoktól és a további állagromlástól. A felvételeken a Kedves Olvasók is jól láthatják mind az előző, megfáradt állapotot, mind pedig a gondos és szakszerű munka eredményeként megújult, méltó tetőzetet.

Ez a jelentős felújítás azonban nem valószínű, hogy megvalósult volna az összefogás és a nagylelkű segítség nélkül. Mély hálával tartozunk a Székesfehérvári Egyházmegyének a biztosított anyagi és szakmai támogatásért, amellyel mellénk állt ebben a fontos beruházásban. Épp ilyen fontos és szívmengető volt tapasztalni híveink áldozatkészségét is: a helyi közösség tagjainak adományai, felajánlásai és imádságos háttere tette teljessé a szükséges forrásokat.

Jó érzés látni, hogy amikor közös értékeink megőrzéséről van szó, az egyházmegyei támogatás és a helyi hívek segítő-

készsége összetalálkozik. A megújult tető mostantól hosszú éveken át biztosítja, hogy a kápolna csendes és imádsággal körülvett falai között továbbra is békében, méltó körülmények közepette találkozassunk Istennel és egymással.

tészeti értékeinek megőrzését szolgálja majd, hanem hosszú évtizedekre garantálja, hogy Isten százhalombattai háza méltó, biztonságos és ékes hajlék maradjon valamennyiünk számára.

Egy ekkora horderejű beruházás termé-



A hálaadás mellett a megújulás útja nem áll meg a kápolna tetejénél: bizalommal és reménnyel tekinthetünk a közeljövő elé is. Szívvel jövő örömmel oszthatom meg a jó hírt, hogy rövidesen sor kerül szeretett „falusi templomunk”, a Szent László plébániatemplom tetőszerkezetének átfogó és régóta várt megújítására is. Ez a nagy volumenű munka nemcsak a templom épí-

szetesen túlmutat egyetlen plébánia saját erején, így különösen megtapasztalhatjuk az igazi, széles körű összefogás erejét. Őszinte köszönettel tartozunk a magyar kormánynek és a Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt.-nek a biztosított állami támogatásért, valamint a Székesfehérvári Egyházmegyének a folyamatos segítségért, szakmai irányításért és anyagi gondoskodásért. Ugyanakkor ennek a megújulásnak a lelke és legbiztosabb talpköve ismét a mi közösségünk: a hívek áldozatos adományai, felajánlásai és a munkát kísérő imádságai nélkül ez az álmunk sem válhatna valósággá.

Amikor egy templom tornya és fedele megújul, az mindig a jövőbe vetett hit jele. Arról tesz tanúságot, hogy van kinek és miért őriznünk ezeket a szent falakat, hogy van élő keresztény jelen és virágzó jövő itt, a Duna partján. Kérem a Kedves Híveket és az Olvasókat, hogy továbbra is kísérjék imáikkal és támogatásukkal a ránk váró munkálatokat, hogy Szent László királyunk oltalmában hamarosan a plébániatemplomunk megszépült tetőzete alatt adhassunk együtt hálát a Jóistennek.

Amikor visszanézek az elmúlt három esztendőre, tisztán látszik, hogy az anyagi építkezés és a lelki megújulás kéz a kézben jár. A megújult tetők, a gondozott templomterek csupán méltó keretet adnak

annak a legfontosabb valóságnak, ami a templomok falai között történik: az emberi szívek formálódásának, a hit növekedésének. Szent Pál apostol szavai, melyekkel ezt a visszatekintést kezdtem, ma is irányt mutatnak: ültethetünk, öntözhetünk a magunk erejéből, de az igazi áldást és a látható növekedést mindannyiunk életében maga az Isten adja.

Szolgálatom Százhalombattán, valamint Adony, Rácalmás és Kulcs közösségeiben megerősített abban a meggyőződésben, hogy az Egyház ereje nem kizárólagosan a struktúrákban, hanem sokkal inkább az elkötelezett hívek szeretetében rejlik. Hálás vagyok minden egyes beszélgetésért, a szentmisék közös ünnepléséért, a testvérek mosolyaiért és hűséges imádságáért. Ezek a megélt pillanatok tesznek minket igazán élő közösséggé Krisztusban.

A jövő felé tekintve a feladataink nem fogynak el, de a szívünkben élő remény és a közösségünk megtartó ereje szilárd alapot ad. Kívánom, hogy megújuló templomainkban mindannyian megtaláljuk a belső békét, és megerősödjünk abban a küldetésünkben, hogy a krisztusi szeretetet vigyük a mindennapok világába.

Szeretettel és imádságos szívvel kívánok minden kedves Olvasónak és Hívőnek Istenben megélt, áldott napokat és békességet!

Arany Ferenc
plébános atya



SZÁZHALOM

Óvárosi Községi, Közeleti Folyóirat

Megjelenik háromhavonta

Felelős kiadó:

Szabó Gábor,

a Hírhalom Egyesület elnöke

Szerkeszti a szerkesztőbizottság.

Postacím: 2440 Százhalombatta,
Körtefa utca 7/1.

Tel.: 06-20-222-2930

www.szazhalom.hu

ISSN szám: 2559-9860

Nyomdai munkák:

Hírhalom Egyesület, Százhalombatta

Támogatók:

Százhalombatta Város

Önkormányzata



Nemzeti
Együttműködési
Alap



MINISZTERELNÖKSÉG



BETHLEN GÁBOR
Alapkezelő Zrt.

Beszélgetés Németh Istvánnal (XXXII. rész)

Egy lokálpatrióta emlékei

Kamaszkortól a felnőttkorig (folyt.)

„Akinek a régi emberek közül még van valami mondanivalója, siessen vele, míg a Nap süti az arcát”.
Jókai Mór



Kedves Olvasó! Általában az elmúlt évekről írok, de ha szükségét láttam, igyekeztem az aktuális történésekre is felhívni a figyelmet. A közelmúltban több ismert, szeretett útjelző személy távozása közülünk megrendítően hatott rám. A „Százhalom” újság is áldozattá vált e szomorú eseményeknek, hiszen sokáig kézbe sem vehette az olvasó. Már tudjuk, hogy ritkábban jelenik meg, de megjelenik. Ezúton is köszönöm a patrióta közönség nevében.

Van egy francia közmondás, amely úgy szól: „Délután háromkor ne keresd a delet”. Nem is keresem, de, hogy mi történt délen, azt mégis meg kell örökíteni, ha van az esetnek tanulsága.

Az elmúlt év október végén, utolsó aktuális írásomat a szerkesztőségnek leadva, felhívtam Jován Lászlót, hogy az írásomhoz szeretnék egy fotót mellékelni, amit feleségem Marika készített a Csenderics úti csörgőfasorról. Laci rögtön rákérdezett! „Hogy is volt a telek új tulajdonosával az a történet, amikor az irodaépület előtti Finn-Magyar barátság tér elnevezésű táblát leszedette – mint politikai csökevényt?”

Elmondtam, de ezt már előző írásomban megemlítettem. Elkészöntünk. Nem gondoltam, hogy ekkor beszélünk utoljára. Sajnos

ez ismétlődik hónapok óta számomra az idős emberek esetében. Nem tudhatjuk, mikor, kivel beszélünk utoljára.

Elmúlt a karácsony és az azt követő vasárnap a feleségemmel bementünk Budapestre. Körülnéztünk és vonattal jöttünk haza. Alig vettük le a kabátunkat, szólta a feleségem mobilja, a szembe szomszéd-asszony hívta. Kérdezte, nem hagytam-e a vonaton a „nem okos” telefonom? Gyorsan átfutottam a zsebeim és nem találtam. Jeleztem, nem találom, de vajon hol lehet? Szerencsémre egy fiatalember a vonaton megtalálta és úgy gondolta, a szomszéd címszót fogja felhívni, mert az lesz a legközelebbi kapcsolat.

Megtudtam, hogy a Tolna megyei Gyulajra ment a megtaláló és három nap múlva ezen a vonalon jön vissza. Megnyugodtam, sőt örültem, hogy megtalálták.

A megbeszéltnél napon és időpontban a jellemző ismertető jeleket is megadva felszálltunk a vonatra. Százhalombatta és Érd között megtaláltuk jötevőnket, egy 17 éves gimnazista fiú személyében. Azon kívül, hogy átadta a mobilom, elbeszélgettünk. Megtudtuk, hogy a Budafoki Budai Nagy Antal Gimnázium tanulója és harmadikos. Battára jár úszóversenyekre. A téli szünetben rokonlátogatáson volt Gyulajon. A nővére Amerikában él és jön haza látogatóba. Készültem kis ajándékkal, egy kis üveg Czwack unikummal. Szabadkozott, hogy nem fogyaszt alkoholt, de odaadja majd édesapjának.

Budafokra érve, leszállás előtt, még elmondta, hogy Jászboldogházára megy másnap a nagyszüleit meglátogatni. Gratuláltunk édesapjának a remek fiúhoz, aki a peronon várta őt. Bizony elérékenyültünk a búcsúzásakor. Adja az ég, felnőttként is ilyen maradjon ez a fiú.

*

Elmúlt a Nagyböjt, a Feltámadás öröme és a választás is megtörtént. Én pedig a sok teendő mellett, már ősz óta Feszty Árpáddal a festővel és korának sok ismert szereplőjével ismerkedtem olvasmányaimban. Különösen a „Feszty-szalom” vendé-

gei keltették fel érdeklődésem. Közéjük tartozott: Fadrusz János, Gárdonyi Géza, a Jókai család tagjai, de közülük a legfigyelemreméltóbb Herczeg Ferenc, az író. Ebből a körből származik a fenti mottó és Jókaitól. Herczeg Ferenc az utolsó visszaemlékezését – a Hűvösvölgy címűt – idős korában ő is ezzel kezdte.

*

Ennyi volt a kis bevezető, hogy folytassam 2022-es egyházközségi képviselő-választást követő eseményekkel.

Ebben a testületben már nem vettem részt, de ismertem az eseményeket. Az első ülésen lemondott a tagságáról Attilás Győző és Ruzsenszky Magdi. A választáson örömmel fogadtam a hírt, hogy bekerültek a képviselő testületbe. Lemondásukat más okok indokolták.

Bódi József atya autóval járt hozzánk misézni, székhelye Adony volt. Praktikus okokból a Szent István templomban misézett elsősorban. Nagy segítségére volt Wéber Tamás, aki kisegítő lelkipásztorként sok liturgiát tartott, helyettesítve az atyát.

Volt egy érdekes jogi megfogalmazása a battai helyzetre: „Oldalagos” kifejezés, Talán ez a megközelítés fejezte ki legjobban a helyzetünket.

Tamási József atya sokáig kórházban volt. Százhalombattára visszatérve a hívek egy segítő csoportjával lassan felépült és őstől a Szent László templomban kezdett el misézni.

A Covidról már egyre kevesebb szó esett, ennek a helyébe lépett 2022 februárjától az orosz-ukrán háború. Azon nyáron is elérkezett a Szent László-napi búcsú ideje. Az előkészületek részéről megtörténtek. Márciusban megtörténtek az előkészületek a város és az egyház részvételével. Régi vágyam teljesült, Petrás Máriát kértem fel közreműködőnek és előadónak. Elfogadta a meghívást, de az volt a kérése, vele jöhessen négy zenésztársa is. Örömmel fogadtam az ajánlatát. Nekem is volt kérésem, vagy a műsor előtt, vagy azt követően, beszélgetésre kértem. Belement, mert nem tudta mi vár rá.

Na, de menjünk sorjában. Június 26-án vasárnap a Szent László templomban ünnepi szent mise volt. 16 órától a Canticum Novum kamarakórus adott koncertet a templomban.

27-én – hétfőn – 17 órától ünnepi megemlékezést tartottunk a Szent László szobornál. Ennek részeként adták át a helyi KÉSZ által alapított Szent László díjat. Az alapszervezet elnöke Tóth Ernő adta át részemre, mert ebben az évben nekem ítélték oda e díjat. Elhangzott a „laudáció” (a dicséret), miért is kapom meg?

Röviden összefoglalva. A Szent László-napi ünnepségek, megemlékezések szervezése, a hagyományok felélesztése, újak teremtése – utalva a „Zarándoklat a városért” programra, ami egy régi középkori hagyomány felélesztése abból a célból, hogy a rossz, a gonosz, ne lépje át városunk határát. Városunkban a Jó és az Igazságosság legyen a rendező elv.

Kezdeményezésemre történik a Gyümölcstöltő Boldogasszony – március 25. – előestéjén az ezer Üdvözlégység elmondása,

További érdekessége volt, hogy az ünnepségnek, amely pap és plébános részvétele nélkül történt, az ima levezetésére Gátai Tamást kértem fel. Tamás kipróbált lelkipásztori munkatárs, több mint 10 éve a Szentlélek imakör vezetője, dalnoktársam, közös nagy vitáink átélője, akinek talán egy utolsó közösség előtti megjelenését szerettem volna adni akkor. Kértem, hogy 7 perc alatt mondja el a legszükségesebbeket, de 20 perc lett belőle, majd eljutottunk a közös imáig.

Utána 18 órától Petrás Mária előadása következett. Ő, és az öt archaikus hangszerrel kísért négytagú társaság egy órán át kápráztatta el a közönséget. Minden dalt megismételhetetlenül adott elő. Ismert és ismeretlen dallamokat hallgattunk – régi csángó imákat és dicsőítő éneket.

Énekét maga kísérte dobszóval. Utána következett a nyilvános beszélgetésünk.

Asztalt vittünk a két padosor közötti helyre, két székkal. Feltettem a kérdéseimet, ő pedig válaszolt. Legalább 30 éve az erdélyi viszonyok ismeretében, szívem csücske

szabadidő az emberek számára. Hogyan teremtették elő a szükségleteiket? Hogyan készült a házi selyemszövés? Igyekeztem sok mindent megtudni tőle, nem a magam, elsősorban a hallgatóság számára. A kérdések közben rájöttem, hogy túlléptem a határokat, mert Petrás Mária nagyon elfáradt. Nagyon megköszönve a szereplését 8 óra után búcsúztunk el tőle. Tudtam, hogy beteg férje – Döbrentei Kornél – odahaza várja, ezért küldtem egy üveg vörösbort a Csóka szőlőből.

A helyzetet kicsit javított egy közös ismerősünk Domonkos László, aki kérészemre sokszor megfordult a Szent László napokon. A kitartó hallgatóság részére kis vendéglátás következett az Óvárosi Zenalkó Etel Községi Ház árkádjai alatt.

Az azt követő napokban írásos felkérést kaptam Szegedinácz Annától, írjak magamról vagy bármiről, ami a battai közönséget érdekelheti. Hat pontban volt összefoglalva, miről próbáljak a Százhalom újságban írni. Ennek előtte is jelentek meg írásaim, nem volt idegen ez a lehetőség tőlem. A felkérés a végén – a következő módon fejeződött be. „Ha túllépnéd a keretet, akkor legfeljebb Jován Laci két részletbe tenné az újságba”. Bizony be kell vallanom és talán a kedves olvasó is észrevette, hogy ezt a felkérést minden határon túlléptem és ezt Szegedinácz Anna is elszenvetde. Nem két szám, hanem ha megjelenik ez az írás is – negyedik éve – a 32.-ik rész jelenik meg.

A történetnek mostani része ad magyarázatot arra, hogy miért történt a felkérés.

Köszönet és hála Jován Lászlónak, aki most fentről mosolyog a szakálla mögül, hogy nem csak két rész jelent meg, de köszönet Szegedinácz Annának, aki kézírásomat rendszeresen gépeli, és még korrektúrát is elvégezzük rajta. Kisebb hibák így is előfordultak a szövegben.

A hat kérdésből talán ötre válaszoltam, de a hatra még nem. Hogy mi volt az? Ha az élet lehetőséget ad, még igyekszem megválaszolni. Amiért pedig a kereteket túlléptem, arra csak azt a választ adhatom, saját életemet kiegészítettem azzal a gyönyörű környezettel, ami elsősorban ifjúságomban körbevett Százhalombattán. Az öregek, akiket ismertem, az ösök, akikről csak hallottam, a hagyományok, amiket elmeséltek, igyekeztem élővé varázsolni. Összegezve, amit nem írunk le, az hosszú távon elveszik. Ezek voltak a hosszú írásaim okai, amely a vége felé halad, de ez még nem a vég.

Lejegyezte: Szegedinácz Anna
(folyatjuk)



Petrás Mária a 2022-es Szent László-Napokon

ami réges-régi magyar egyházi gyakorlat volt. Célja a jó szándékú kívánságok ki- esdeklése. Előadások szervezése, írások megjelentetése, ami a hagyományok megismerését, a vallásos lelkiületet, a patrióta nemzeti ügyet szolgálja mind a városban, mind a hazában. Tanítás a történelem jobb megismertetéséért. Kapcsolattartás a Szent László tiszteletet fenntartó országos szervezetekkel – a Szent László társasággal.

Az ünnepségen megajándékoztak egy Szent Lászlót ábrázoló plakettel, oklevéllel, egy üveg díjazott borral. A díjat örömmel és hálával vettem át. Úgy éreztem sok évi munkám, fáradozásom a helyi közösségért, elismerést és számontartást kapott.

volt a csángó magyarok Kárpátokon túli világa. Sok mindent tudtam róluk, de sohasem jutottam el hozzájuk. A Csíki falvakat a családommal jártunk, de a nagyhegyeken túlra nem jutottunk. Egy alkalommal e célból felkerestem a Csíkszentimrei katolikus papot. Segítsen, hová, milyen útvonalom juthatok el a csángók közé. Lebeszéltem róla és sajnos hagytam magam lebeszélni. Petrás Mária is közéjük tartozik, Diószén szülötte. Gyermekkorát a kis csángó faluban élte meg. Olvastam az erről szóló könyvét. 6-7 kérdést tettem fel és mindenre válaszolt.

Kértem, beszéljen a gyermekkori falujának férfiközpontú viszonyairól, a vallásosság hétköznapi megnyilvánulásairól, volt-e

Jankovits Márta:

Élet a Duna mentén

VI. rész

Gyerekkori barátságok és verések

Mari néném leánykori neve Kővári Mária volt, így a mellette lakó Kővári Feri bácsi családja is rokonnak számított. A fiukkal, Ferivel egy osztályba jártam. Segítettem neki tanulni, így gyakran voltam náluk.

Nagyon szerettem az édesanyját, Ágnes nénit. Melegszívű asszony volt.

Érdekes módon az iskolába menet még jóban voltunk a fiúkkal, de hazafelé már nem mindig. Akkoriban a fiúk gyakran „megverték” a lányokat – furcsa szokás volt, de elterjedt. Néha komolyan kellett menekülni előlük. A főutcán lévő udvarokba futottunk be, mert oda nem mertek utánunk jönni.

Egyszer az egyik fiú annyira durva volt, hogy eltörte a csuklóm. Ma már nehéz elképzelni, hogy ez akkor mennyire „természetesnek” számított.

Könyvek, csendes házak és menedékek

Az utcában több házba is bejáratos voltam, főként oda, ahol megengedték, hogy olvassak. A könyvek számomra külön világot jelentettek.

Boros bácsi és Ani néni háza ilyen hely volt. Nem volt gyerekük, de engem mindig szívesen fogadtak. Szép, rendezett lakásuk volt. Sokszor leültem a szőnyegre, kipakoltam a könyveket, és válogattam közöttük. Az idő ilyenkor megszűnt létezni.

A postáskisasszony és az árvíz emléke

Az utca végén lakott a „postáskisasszony” a nővérevel. Azért hívták így, mert egy időben náluk működött a falusi posta.

Az 1941-es jeges ár több mint egy méter magasan elöntötte a parti házakat – köztük az övéket is. Mesélték, hogy az embereket kitelepítették, sokakat más családok fogadtak be, mások a kultúrházban kaptak ideiglenes szállást. Ruhát gyűjtöttek, az asszonyok főztek.

A mi házunknál a víz a három lépcsőből kettőig ért. Épp csak megmenekültünk.

Gizike nővérem már nagylány volt akkor, tisztán emlékezett arra az éjszakára. A jég Ercsínél torlódott fel, majd Battánál kiöntött. Éjszaka hatalmas ropogásra ébredtek – a jég összetört, és a víz jött, magával hozva mindent.

Az 1956-os árvíz már kevésbé volt pusztító: nálunk két háznyira megállt. A régi postaházat azonban ismét elöntötte.

Emlékszem, öt éves voltam, amikor az ott lakókat a mi családuk fogadta be. Együtt ültünk az asztalnál ebédelni. Volt köztük egy velem egykorú lány, Ági. Jó barátnők letünk. Később, amikor náluk jártam, mindig különös érzés volt abban a házban lenni.

Évtizedekkel később, amikor a Százhalom magazinban írtam róluk, újra felvettem vele a kapcsolatot.

Baracsiék és a virágok világa

A mi házunkkal szemben eleinte kukoricát termesztettek, később ház épült hatalmas kerttel. A Baracsi család költözött oda.

Ők virágokkal foglalkoztak. A faluban nem volt virágbolt, így minden alkalomra – névnapra, születésnapra, Úrnapjára – tőlük vettük a csokrokat. Anyám gyakran küldött fel a hegyre virágért.

Baracsi bácsi képzett kertész volt. Úgy gondolom, az Erőmű építésekor ő ültette a fákat, amelyek talán ma is ott állnak.

Lánya, Ibolya, sokáig folytatta a munkáját. A kertjük tele volt virággal. Nemrég hunyt el – vele együtt egy darab a régi világból is eltűnt.

Johanideszék – csend és eltűnés

Baracsiék mellett építette házát Johanidesz Laci bácsi, a suszter. Volt egy kis műhelye, ott javította a cipőket. Csendes, zárkózott ember volt. Ha anyám elküldött hozzá, csak annyit mondott: mennyibe kerül. Más szót nem hallottam tőle.

A lánya, Johanidesz Kati, jó barátnőm volt. Ő is keveset beszélt, akárcsak az apja.

Egy fiú udvarolt neki, velük jártam a Dunára fürödni. Később férjhez ment hozzá. Aztán egy nap eltűntek. Szó nélkül, titokban

elhagyták az országot.

Évekkel később a Tescóban találkoztunk újra. Visszatértek, de már nem találták a helyüket. Két év után újra elmentek – Amerikába. Kati később felhívott, elbúcsúzott. Azt mondta, nem tudnak visszaszokni.

Azóta annyit tudok, hogy a férje meghalt, de nem maradt egyedül. A gyerekei ott élnek – nekik az az otthon.

Jutka néni – aki sosem hagyta el a gyerekeket

Az utcában lakott Dubecz Lászlóné Jutka néni, András Julianna. Óvónő volt.

Még idős korában is autót vezetett, és a lakásában bábozott, mesélt a gyerekeknek. Nem tudott elszakadni tőlük.

Gizike nővéremmel egy osztályba jártak – mindössze nyolcan voltak az osztályban. Más világ volt.

Jutka néniről sokat írtunk a Százhalom magazinban. Mindig szívesen mesélt. Még akkor is segíteni akart, amikor én már beteg voltam. Aztán egyszer ő is elment, szeretett férje, Laci bácsi után.

*

Felsorolom azoknak a nevét, akikkel együtt töltöttem a gyerekkoromat, egy utcában. Nem emlékszem hangos veszekedésre, szomszéd haragra, bár lehet, hogy ezt a gyerekek előtt eltitkolták. Gyerekként az utcában a legtöbb házba bejáratos voltam, de a faluban is. Kicsi koromtól szerettem felntekkel is beszélgetni.

Kossuth Lajos utca, jobb oldal:

- Baracsi Lajos, Baracsi néni, Baracsi Ibolya
- Johanidesz László és a felesége, Johanidesz Kati
- Dubecz József, Rózsika a felesége, Gizi néni Rózsika Mamája, Dubecz Józsika
- Dubecz László, a felesége András Julianna, Dubecz Piroska
- Zorinác Anna Nusi néni

Kossuth Lajos utca, bal oldal

- Würth Pál, Lenke néni, ifj. Würth Pál
- Kővári Ferenc, felesége András Ágnes, ifj. Kővári Ferenc

- Jankovits József, felesége Kővári Mária, Miákits Ferenc, felesége Jankovits Julianna, ifj. Miákits Ferenc, Miákits Jutka
- Jankovits Ferenc, felesége Gschwindt Ilona, Jankovits Márta
- Szőcs Sándor, felesége, ifj. Szőcs Sándor, Szőcs Olga
- Dubecz László, felesége Rici néni, Dubecz Ilona, Dubecz Anna
- Cseresznye József, felesége Versits Ilona, ifj. Cseresznye József, Cseresznye Ilonka
- Würth Sándor, felesége Dubecz Mária (Mariska néni), Würth Marika, Würth Zsuzsi, Würth Antal
- Boros bácsi a felesége Ani néni.
- A postaház

Azokat soroltam fel, akiket gyerekkoromban ismertem. Később több ház épült, új emberekkel.

Téglagyár – ahol apám második élete kezdődött

Apám idejében természetes volt, ha valaki egész életét ugyanazon a munkahelyen tölti. Hűséges maradt a százhalombattai téglagyárhoz egészen nyugdíjazásáig, de az odavezető út egy olyan tragédiával kezdődött, amely örökre megváltoztatta az életét.

Az elemi iskola első négy osztálya után a szülei Budafokra írárták, a Magyar Királyi Állami Polgári Iskolába. Jó eszű gyerek volt: szépen írt, gyorsan számolt, kiválóan rajzolt, ezért úgy gondolták, érdemes továbbtanulnia. A polgári iskola akkor még nem adott szakmát, így Budapesten, a Ganz-MÁVAG Vagon- és Gépgyárban lett lakostanonc. Fiatal volt, tele tervekkel, és senki sem sejtette, hogy egyetlen reggel örökre más irányba fordítja a sorsát.

Azon a napon későn ébredt. Ez annyira nyugtalanította, hogy megkérte az édesapját, fogja be a lovakat, hogy időben elérhesse a vonatot. Ha nem lett volna ennyire kötelességtudó, ha azon a reggelen inkább otthon marad, talán egészen másképp alakul minden. De ő soha nem volt az a fajta ember, aki kibújt volna a kötelessége alól.

A műhelyben négy fiatalra bízta, hogy vigyenek át egy hordozható kazánt egyik helyről a másikra. A nehéz vasszerkezet azonban megcsúszott. Apám észrevette a veszélyt, szólni akart a társainak, de már nem maradt idő. A kazán megbillent, és teljes súlyával a jobb lábára zuhant. A sérülés borzalmas volt. A lába térd fölött teljesen összeroncsolódott, kilátszott a csont, és öm-



lött a vér. Mire a kórházba ért, elvesztette az eszméletét, és csak a műtét után tért magához.

Később sokszor elképzeltem azt a pillanatot, amikor felébredt. Iszonyú fájdalomra nyitotta ki a szemét, és meglátta az ágya mellett álló édesapját és édesanyját.

– Ha apám is itt van, akkor nagy lehet a baj – gondolhatta. – Mi történt velem? Nagyon fáj valami... – kérdezte.

Édesanyja csendesen válaszolt: – Baleset ért, fiam. Az orvosok nem tudták megmenteni a lábadat.

Apám félrehúzta a takarót, és akkor látta meg, hogy a jobb lába a combja közepétől hiányzik. Ezt a pillanatot senki sem tudja elképzelni, aki nem élte át. Egy tizenhét éves fiatalember számára abban a másodpercben összeomlott minden addigi elképzelés a jövőről.

Az orvos megpróbálta vigasztalni. Elmondta neki, hogy békeidőben talán lett volna esély megmenteni a lábát, de a háborús körülmények között sem elegendő gyógyszer, sem megfelelő kötszer nem állt rendelkezésre. Ha nem amputálják, a fertőzés valószínűleg az életét is elvette volna. Hozzátette azt is, hogy így legalább nem fogják katonának besorozni. Sovány vigasz lehetett egy fiatal fiúnak, de idővel kénytelen volt elfogadni a megváltoztathatatlant. Nehéz műlábát kapott, és újra kellett tanulnia járni.

Iskolai végzettsége miatt mindössze tizenhét évesen a százhalombattai téglagyárba került igazgatóhelyettesnek. Később irodavezető lett, és ott dolgozott egészen nyugdíjazásáig. Élete egyik legnagyobb tragédiája végül egy új hivatást adott neki, amelyhez hű maradt egész életében.

Különös fordulata a sorsnak, hogy a háború alatt behívót kapott a Szent István csatahajóra. Mivel azonban amputált lábbal már nem lehetett szolgálatra alkalmas, nem vonult be. A csatahajó később elsüllyedt, és a fedélzetén szolgáló tengerészek közül sokan odavesztek. Apám egyszer elvitt egy kiállításra, ahol a hajó faragott makettje is látható volt. Sokáig néztem azt a modellt, és közben arra gondoltam: milyen különös, hogy ugyanaz a baleset, amely egy életre megnyomorította, talán egy másik napon az életét mentette meg.

Gyermekkoromban a téglagyár szinte a második otthonom volt. Persze engem sem kerültek el a kalandok. Egyszer a magasparton megcsúsztam, és egyenesen a mozgó csillék közé estem. Véres sebekkel vittek be kézben az irodába, ahol éppen apám látta el a kisebb sérüléseket. Akkor volt az ijedség, hogy senki sem szidott meg. Sőt, vigasztalásképpen kaptam egy zacskó kemény cukorkát abból a fiókból, ahol mindig tartottak a dolgozóknak. Jól tudtam, melyik fiók az, hiszen Praczkó Jóska, a későbbi igazgató, valahányszor ott jártam, onnan vett elő egy marékka.

Nyolcadik osztály után, amikor apám már nyugdíjas volt, Praczkó igazgató úr engem is felvett a nyári szünetre raktárosnak. Büszke voltam rá, hogy ugyanott dolgozhatok, ahol apám egész életét töltötte. Szerettem a téglagyárat, szerettem az ott dolgozó embereket és azt a különös közösséget, amely körülvette. Talán ezért is írtam később annyit a gyár történetéről a Százhalom újságban és a Faluvédő Egylet kiadványaiban. Úgy éreztem, ezek az emberek és ez a hely megérdemlik, hogy emlékezzünk rájuk. (folytatjuk)

Tamási József

Három szeptember

Legnehezebben az elsőt tudom felidézni, hiszen de régen is, 1954-ben volt. Egy tükörs háti táskával léptem ki kiskapunkon. Nem egyedül persze! Bátyáim, Bandi és Atti, Ili nővéremmel ugyancsak elindultak a város szívében álló gimnáziumba, illetve általános iskolába. De hát nekik ez már nem jelentett valami rendkívülit, ellentétben velem. Igaz, egy évig már jártam az óvodába, ahol nagyon jól éreztem magam. Mária óvó néni hosszú, vállra omló hajára még mindig emlékszem. S legalább ennyire Cumira, így hívtuk az egyik gyönyörű, mosolygó, pufi-pofis arcú kislányra. Meg is mondtam fülébe súgva nagymamának: „Ha nem árulod el senkinek, neked megmondom, hogy szeretem a Cumit!”

volt. Később megtudtam, hogy erdélyi származású. Szülők nélkül, árvaházban nevelkedett, de jó eszének köszönhetően egészen a Tanítóképzőig vitte. De nem is a végzettsége, vagy esze, amit örömmel tapasztaltam, hanem a szeretete, ami sugárzott belőle felénk. Minden gyerek felé! A mezítláb járó Rácz-testvérek, a butácska Illés Gabi, de a szépséges Németh Csilla és az okos, kis barna Bíró Ili, s jómagam felé is. Voltunk vagy 25-en, de benne volt annyi szeretet, hogy mindnyájunknak jutott belőle. Jól emlékszem vastag szemüveges, mindig mosolygó arcára.

Szép lassan de megtanultunk olvasni, számolni, írni. A vonalak közül lelógó j, p, meg f betűvel nehezen boldogultam, de a

ban leveleztem vele, s összeismertettem egy ott élő, hozzá hasonló korú, ugyancsak egyedül élő, öreg tanító nénivel.

Sírja nincs messze szüleim sírjától.

Első osztálytársaimmal nagy ritkán de még találkozom. Néhányukat pedig éppen nekem kellett utolsó útjára kísérem. Páli Sanyi barátomat, a Siklósi fiúkat.

Azóta az iskola megszűnt. A nagyobb, komfortosabb iskolákba járnak, s nem is tudják, milyen volt Egyed Margit tanító nénitől tanulni, milyen például egy g-betű.

*

A második szeptember, ami eszembe jut, 1962-ben volt. Nem volt könnyű pontot tenni az általános iskolás évekre. Elkészönni Petelei tanár bácsitól, aki megízleltette velem a matematikai logikát és megszerettette velem Newtont, de nem utolsó sorban kinézte belőlem, hogy majd egyszer a nyomdokaiban járok, matek-fizika szakos tanár leszek. Rossz volt elkészönni barátaitól, akik nem jöttek velem tovább, a gimibe. Egy Sanyitól például, aki aztán karosszéria-lakatos lett, s barátságunk tovább zöldellt, egészen korai haláláig. Most itt állok, a kunszentmiklósi Damjanich János Gimnázium udvarán, édesapámmal. Jártam már néhányszor több száz éves falai között, egy-egy rendezvényen. Rá-rá tekintettem Attila bátyám tablójára az első emeletre menő lépcső mellett, Ili nővéremé az emeleten jobbra.

De most nem nézelődni jöttem ide. Fülembe csengtek testvéreim meséi itteni tanáraikról. A köztudottan szigorúról, az országot, mint tenyerét ismerőről, a mindig elegáns és igazi nevelőről, a már nem fiatal de nagy tudásúró, a duci tornatanáróról.

Lassan kezdtünk kiválasztódni a mintegy négyszáz diák közül, akik most kezdjük az első évet. Akkor halljuk, hogy fiú osztályként indulunk, s mivel kevés az országban a mezőgazdasági szakember, mi növényvédő-gépészetet is fogunk tanulni. Éppen fiatal osztályfőnöknőnkől, aki agrármérnöki diplomával is rendelkezik.

Ki így, ki úgy reagált a hírre. Én biztos, hogy nem kívántam mezőgazdasággal foglalkozni. Két bátyám addigra már a Műszaki Egyetemen végzett, magam is



De most vége a cumis időnek. Tőlünk, Kunszentmiklós Tasskertes nevű területén álló házunktól a második utca volt, ahol várt rám az iskola. A sarkon volt egy kis élelmiszerbolt, oda sokszor küldött édesanyám élesztőért, sütőporért. A selypítő Lajos bácsi, meg Tinike néni sokszor kiszolgált. De eddig sosem kellett befordulnom az utcába. Most nem mehettem be a boltba, mert várt rám Egyed Margit tanító néni. No meg a még nem ismert osztálytársak.

Margit tanító néni csoda aranyos hölgy

tanító néni kérésére, egy külön füzetbe minden nap le kellett írnom 3 sort, s így végül csak sikerültek azok a fránya betűk. Vidáman énekelhettük, hogy „Mint a mókus fenn a fán, az úttörő oly vidám...”, pedig még kisdobosok sem voltunk.

Évtizedekig tartottam a kapcsolatot első tanító nénimmel. Nem volt olyan kirándulás, utazás, ahonnan ne írtam volna neki egy képeslapot. Haza-haza utazásaim alkalmával pedig sokszor meglátogattam.

Utójára, tiszaföldvári plébános korom-

valami ilyesmin gondolkoztam. De hát kezünkbe nyomták az új tankönyveinket, melyek között bizony látom, olyan is van, hogy Növényvédelem, meg Géptan. Bizony nagy volt bennem a kérdőjel. De már be is vonulhattunk tantermünkbe. Három sorban álltak a kétszemélyes padok. Lehetett választani. Egy nyurga, hozzám hasonló, hullámos hajú srác elnyerte szimpátiámat. Még az udvaron láttam, hogy édesapáink örömmel köszöntötték egymást. Hát ismerkedjünk meg mi is! Így lettünk a szomszédos Tass községből származó Bélával padtársak, egészen érettségünkig.

Jó kis társaságnak látszottunk, kezdetől fogva. Voltak köztünk tassiak, szabadszállásiai, fülöpszállásiai, soltiak, soltszentimreiek és kereken tízen helyiek, vagyis kunszentmiklósiak. Sokan kollégisták lettek, néhányan pedig úgynevezett bejárók, akik vonattal vagy busszal jöttek minden nap. Persze nem csak származási helyünk szerint voltunk ilyen változatosak. Voltak közöttünk földművelésből, gyári munkából, ipari munkából élő szülők gyerekei és volt akinek szülei diplomások voltak, vagy éppen lelkészek. Két fiú édesapja volt református lelkész. Az egyik helyben, a másik Tasson.

Valószínűleg világnézetileg, vallásilag is különbözőek voltunk, de ez abban az időben olyan tabu téma volt, hogy sosem tudtunk róla. Mint ahogy tanárainkról sem tudtuk. Amikor jóval később megtudtam, hogy történelemtanáruk gyakorolta a válását, feleségével együtt, elgondolkoztam, vajon hogyan alakult volna a társaság világnézete, ha ezt tudjuk. Hogy az igazán nagy tudású, komoly, és a diákot nagyon szerető jó pedagógus Budapestre jár vonattal, hogy ott elmeessen szentmisére. Vagy, hogy kiváló szellemiségű magyar tanárnőnk vasárnaponként a közeli városka református templomában imádkozik, ahol férje a lelkész. Egymásról sem tudtuk, ki hívő, ki nem. Legjobb barátaimmal sem beszélhettem arról, hogy én általános iskolában hittanra jártam, hogy szüleimmel, testvéreimmel minden vasárnap részt veszünk a szentmisén, hogy éveken keresztül ministráltam, olykor még ezekben az években is. Ha láttam, hogy nincs ministráns, kiléptem a padból és ministránsként segítettem a szentmisét. Hogy édesapám jó barátságban van a plébános úrral, magam pedig szívesen mentem a káplán atyákkal akár a szomszédos falukba is, hogy ott legyek segítségükre a szentmisén.

A tanévnyitón persze nem ezen járt az eszem, hanem azon, milyen tantárgyaink

lesznek, s főleg, hogy kik lesznek tanáraink. Ennek a gimnáziumnak nagyon jó híre volt. Református Gimnáziumként, tudós és egyben erkölcsös életű tanárai voltak. Aztán államosították.

A tantestület is megváltozott, megjelent köztük a katolikus pedagógus, megszűnt a hitoktatás. Előbb-utóbb a gimnázium mellett lévő nagy templomban is megszűnt a diákok közös zoltáréneklése.

Furcsán tapasztaltam azonban, hogy egyre jobban kezd bennem érlelődni a papi hivatás felé fordulás. Igaz, ötödikes koromban írtam egy kis verset, miszerint:

*„Bérmálás van a templomban,
be is megyek ezért nyomban.*

*Sok a hívő, sok a gyerek,
a sok gyerek szeme kerek,
várják a nagy pillanatot,
a helynököt és a papot.*

*Mi lenne, ha kispap lennék,
és mindent másképp tennék?
Lemondanék sok-sok másról,
házasságról, nyaralásról.”*

De akkor erről még nem gondolkoztam komolyan.

S bizony ez már akkor eszembe jutott, amikor a tanévnyitón kiderült, hogy mezőgazdasági okok miatt, mi elsősorban a növénytermesztéssel, az állattenyésztéssel, a föld minőségével, a kártevőkkel stb. fogunk foglalkozni. Talán jobb lett volna inkább a kecskeméti Piarista Gimnáziumba mennem, ami csak 50 km-re van tőlünk. De akkor kollégistának kellett volna lennem. Márpedig mi olyan szép családi életet éltünk a végtelenül jó szüleinkkel, a velünk élő nagymamánkkal, négyen testvérek, hogy biztos nem lett volna kedvem kilépni ebből.

Maradt hát a gimnázium, illetve a Növényvédő Gépész Szakközépiskola. A sok jókedvű sráccal, akik között aztán akadt néhány igazán jó barát, akikkel a mai napig kapcsolatban vagyok.

*

A harmadik szeptember: érettségi után valóban kezdtem keresni a helyemet ebben a világban. Egyszer, Budapesten egy vasárnap esti misén meglehetősen hátul álltam, egy oszlop mellett. Az oszlopon volt egy hangszóró, amin még azt is lehetett hallani, amit a pap szinte csak magában, suttogva mond, s nem a hívőknek.

Egyszer csak megüti a fülemet a halk ima: „Add, hogy mindig ragaszkodjam törvényeidhez, és soha el ne szakadjak Tőled!” Ez lett az utolsó jele annak számomra, hogy Jézus hív engem. Így hát nem én döntöttem, hanem Ő. És ennek a hívásnak eleget kell tenni!

Így történt, hogy 1970-ben Vácon sikeresen felvételiztem, és szeptemberben átléptem a szegedi Hittudományi Főiskola és Papnevelő Intézet kapuját.

Idősödő rektorunk az első hónapokban megmondta: „Ha jól tudsz aludni és jó az étvágyad, ráadásul jókedvű vagy, biztos, hogy van hivatásod.”

S így is éreztem, megtaláltam a helyem! Egyik pap barátom ekkor elárulta, ő kinézte belőlem a papot, de nem akart befolylásolni.

Családunkban, annak ellenére, hogy válásunkat mindig komolyan gyakoroltuk, pap sosem volt. Furcsállták is szüleim a döntést, kicsordult édesanyám, édesapám szeméből sok könny, mert nehezen tudták elképzelni, hogy eleven, mindig jókedvű kisfiuk boldog lesz ebben a hivatásban. Sajnos, ez tény, hogy a hívő életet, de főleg a papi életet általában nem csak komoly, de komor életnek gondolják. A sok tantárgy, a kemény napirend, az otthontól való eltávolodás ellenére, a szimpatikus, jó kedvű és ugyanakkor magasan művelt és bölcs tanár atyáink mellett nagyon jól éreztem magam.

A tanév kezdetén heten voltunk elsőévesek. Kedves, barátságos srác volt mindegyikük. A Váci Egyházmegye különböző helyeiről hozott össze bennünket a Gondviselés, de voltak a növendékek között más területekről származók is.

Az első tanórák, a latin nyelv elsajátítása, tananyag színvonala bizony néha kissé ijesztő volt. Hasonlóképpen a majdhogynem katonás napi, heti rend. Csengőszóra ébredtünk fél 6-kor. Hat órákor már a kápolnában voltunk napi, lelki gondolatokon elmélkedve lelki vezetőnk, a Spirituális atya vezetésével. Hétkor kezdődött a szentmise, fél 8-kor mehettünk reggelizni az ebédlőbe, s 8-kor kezdődtek az előadások, déli 1-ig. Akkor ebéd s ebéd után kimehettünk a városba, nézelődni, beszélgetni. Délután 3-tól tanulás szobáinkban, vagy ahogy mondtuk, celláinkban. Este közös esti ima a kápolnában aztán fél tízig szabad program, persze csak a falakon belül. Végül fél 10-kor megint csengő, amivel beáll a teljes szilencium, vagyis csend. 10-kor lefekvés és alvás. Nagyon megszerettem ezt a rendet és éreztem, valóban rend van bennem is.

Jó lenne ha minden gyerek örömmel lépne át így szeptemberben iskolája küszöbét.

Általános iskolásoktól az egyetemistákig és igazán jól éreznék magukat pedagógusaik előtt ülve padjaikban.

Jó tanulást, fiatalok!

Tamási József atya

500 éve történt a mohácsi csata

Lángoló határ

Részlet Mitták Ferenc „Megperzselt kereszték” c. könyvéből

Villámok és napsugarak Báté felett

Az 1526-os év Szent Jakab hava 19. napjának délutánján perzselőn tűzött a nap. Az út két oldalán megdőlt az érett gabona, a forróságban a kalászkok mélyen lehajtották fejüket. Szenvedélyesen harsogtak a szöcskék, sokan voltak, mint a fűszál, s a búzába, rozsba szórták éles, süketítő kiáltásaikat. Más hang nem is szállt a forró ég alatt, melynek csillogó kékje sárgásba hajlott, mintha rögtön vörösbe csapna át, akár a parázshoz tartott fém.

Az úton két fegyveres lovas poroszkált dél felé: Bátéi Lőrinc, a királyi testőrség főlegénye, és fegyverhordozója, Károli János. Érd faluból igyekeztek a néhány mérföldnyire lévő Bátéra, mindkettőjük szülőfalujába. A valamikori római hadiút a Dunához közel kanyargott a dombok között, amelyek nem is annyira dombok, mint inkább emberi kezek által emelt halmok voltak. Ismerték a nagyapáik mesélte történetet: abban az időben, amikor Pannónia földjén a rómaiak éltek, a keletről érkezett rokon nép, a hunok ezen a környéken vívtak véres csatát a rómaiakkal. A magyarok testvérnépe, a hunok győztek, s a halmok alá a csatában elesett hun harcosokat temették. Bátéi Lőrinc és legénye e vidékről származott, gyermekkorukban szinte minden halmot megmásztak, felderítettek. Most is azért jöttek lassan, mivel keresték a gyermekkori emlékeket. Az elől haladó Lőrinc letért az útról és a Duna felé vette az irányt, ahol egy kisebb erdőn át vezetett egy csapás. A legénye szótlanul követte, megszokta már, hogy ha ura a gondolataiba mélyed, nem jó őt zavarni.

A lovasok beérték az erdőbe. Hatalmas fák között, melyeken nem tudott áttörni a fény, keskeny út vezetett előre, két lejtő közé szorulva. Dohos hűvösség csapta meg őket; nedvesség, mely megborzosgatja a bőrt és ellepi a tüdőt. A fénytelen, levegőtlen úton fű sem nőtt; moha takarta a földet. Az egyik helyen két elszáradt fa állt; a lombok között nyílás támadt, s a résen bezuhogott a fény, átmelegítette a földet, életre keltette a fű,

a pitypang magjait; apró, finom, fehér virágokat bontott, mint a köd, és sárgállott az orsó formájú gyűszűvirág is. Lepkék, méhek, zömök darazsak meg szúnyogok, és ezer röpködő rovar, piros pettyes katicabogarak, zöldesen fénylő földtúrók, fekete szarvasbogarak nyüzsgöttek ebben a világos, meleg „kútban”, mintha csak a súlyos lombok fagyos árnyékába ásta volna valaki.

Bátéi Lőrinc megállította a lovát, a legénye melléje léptetett.

– Emlékszel-e, János, ugye, itt történt? – törte meg a hallgatást.

A fegyverhordozó rábólintott:

– Igen, itt, uram. Szerencsétlen egy nap volt az. Szegény Palkó! – hallgatott el, s mindketten a gondolataikba mélyedtek.

Tizenöt évvel azelőtt, egy ugyancsak Szent Jakab havi napon történt, hogy a tízéves úrfi és a vele egykorú két játszótársa a nyári zivatar elől a fák alá húzódtak. Nagy villámlások és mennydörgések közepette tombolt a vihar, amikor egy villám éppen abba a fába csapott, amely alá menekültek. Egyikőjük, Szeder Pali holtan maradt a fa alatt; ők ketten, Lőrinc úrfi és Károli János pedig halálra rémülten rohantak haza a vész hírrel. Csúromvizesek és sárosak lettek hazáig, addigra a vihar is lecsendesedett. A síró szülőkkel együtt jöttek aztán Paliért. Azt a napot, azt a gyászt máig sem tudják feledni.

Néhány perc némaság után továbbindultak. Lassan elfogytak a fák, s a távolban már látszott Báté templomának tornya. Megösztrökölték lovaikat, s lassú ügetésbe csaptak át. Egyszer csak a hátuk mögött, észak felől tompa morajlás hangzott. Hátratekintettek, s látták az ég alján a sötét, egyre emelkedő viharfellegeket. Már villámok cikáztak, dörgött az ég, hűvösebbé vált a levegő.

– Jó lesz igyekeznünk – rikkantott fel Lőrinc. – Vágta! – adta ki a parancsot.

A két lovas a gyorsan növekvő fellegek elől vágatva igyekezett haza. Elsuhantak mellettük a parti cserjék, ligetek, el a falu temploma. Aztán már ott is voltak a Bátéi család udvarháza előtt. Addigra kövér

cseppekben már hullott is az eső. Leugráltak lovaikról, Lőrinc úr a legénye kezébe adta a gyeplőt, s ő maga beugrott az oszlopsorral díszített tornáczra. János a két lovat vezetve szapora léptekkel indult az istállók felé.

Az ég sűrű villámokkal volt tele, melyet hangos mennydörgések követtek. Lőrinc a tornáczon leverte a port magáról, s mire felnézett, már futott is feléje Piroska, a felesége és a legifjabb Bátéi családtag, az ötéves fia, Bálint. Lőrinc karjába ölelte mindkettőjüket és megcsókolta őket. Már hónapok óta nem találkoztak, mert a szolgálat és a hadi készülődés Budán tartotta a király mellett.

– Jól vagytok? Hadd nézzelek benne teket! – forgatta meg Lőrinc a szeretteit. – Kész férfi vagy már! – veregette a fia vállát.

– Jól vagyunk, most már különösen jól, hogy hazajöttél. De gyere már beljebb! – fogta meg a kezét Piroska, és húzta be a házba hitese urát.

Beléptek a házba.

– Hát édesapám? – kérdezte Lőrinc.

– Kint a határban, de biztosan behúzódtak a vihar elől a tanyára – jött a válasz.

Lőrinc édesanyja, Mária asszony még a születésekor meghalt, ezért is ragaszkodott úgy az apjához. Lőrinc levette sisakját, vörös köpenyét és a legközelebbi székre dobta. Feleségét és fiát átkarolva az ablakhoz lépett, s a tornáczon át kitekintett az udvarra, a falu szótan elterülő házaira. Az esőfüggönyön át csak sejlettek a házak, melyeket az esti szürkület hozó borulásban a villámok fénye világított meg. Percekig álltak és néztek kifelé.

– Csak ma éjszakára maradok, mennem kell vissza. Budáról holnap indul Lajos királyunk a török ellen, én előre jöttem a csapattal Érdre szállást előkészíteni. Török Bálint uram, apám régi harcostársa, ma éjszakára hazaengedett. De holnap reggel mennem kell, jön a török, s király urunk Tolnánál hadba száll – mondta egy szuszra Lőrinc.

Piroska hozzásimult és megsimogatta férje arcát. – Örülök, hogy itt vagy, a holnapról most ne beszéljünk.

Künn csillapodott a zivatar, a villámok

halványultak, az égzengések is halkulva távolodtak.

– Megyek a konyhába – lépdelt el Piroska.

– Mi meg kimegyünk Bálinttal az istállókhöz, hátha közben apámuram is megjön – fogta meg fia kezét Lőrinc.

*

Vacsora után hatan ülték körbe a nagy asztalt: Bátéi Kristóf, a falu földesura; Bátéi Lőrinc, a fia; Piroska, Lőrinc felesége; Balázs Tamás, a bátéi birtok intézője; Károli János, Lőrinc úr fegyverhordozója és Örzse asszony, aki Lőrinc dajkája volt és úrnője halála óta a háztartást vezette.

Szóttanul ülték és Kristóf úrra pillantottak, tőle várták, hogy megtörje a csendet. Bátéi Kristóf már öszülő halántékú, de

kevés a katonája. Hogy látod, fiam, királyunk össze tud gyűjteni megfelelő haderőt, hogy a szultánt feltartóztathassuk?

Lőrinc megpödrötte bajuszát:

– Urunk, Lajos király, holnap Szent Jakab hó 20-án indul Budáról a Tolnára hirdetett táborba, a gyülekezőhelyre. Jelenleg mintegy 4 ezer főnyi katonaság tart vele, de az előzetes számítások szerint az erdélyi, a horvát és cseh–morva–német hadak beérkezésével a királyi sereg létszáma elérheti majd a 60–80 ezer főt. Talán a végvárak augusztus közepéig feltartóztathatják a törököt, s akkor lehet, hogy a seregünk nagysága miatt is visszafordulnak a szultáni csapatok. 1521-ben is Tolnánál gyülekeztünk, igaz, hogy Nándorfehérvár elesett, de a török ezután visszafordult. Nem tudom,

a seregben. Te meg, Lőrinc úrfi, vigyázz a harcban, majd imádkozom érted – nézett szeretetteljesen Lőrincre.

– Ne féltsetek engem, jól felkészültünk minden küzdelemre. Csak jöjjön az a bitang török, olyat koppintunk az orrára, hogy azt megemlegeti! Ha megjönnek a hadak – heveskedett Lőrinc – a Duna és a Dráva-Száva mocsaraiba fojtjuk a törököt. Szerintem a mi csapataink harci értéke messze felülmúlja az ázsiai barbárokét!

– Majd meglátjuk, fiam. Legyen igazad! – zárta le a beszélgetést a ház ura, Bátéi Kristóf. – Visszavárunk a hadjáratból. Téged is, János fiam – nézett Lőrinc fegyverhordozójára –, és vigyázz a kisebb uradra a csatákban. Mi meg itthon majd aratunk, megtöltjük a magtárakat, hogy legyen mit ennünk és ha kell, a hadnak is.

*

Hajnali két óra volt. Lőrinc és Piroska a tornácon ülték, fogták egymás kezét. A nap távol járt, és ebben az elcsendesedésben a föld minden illata szétáradt. Jázmin kúszott az ablakok köré, szünet nélkül lehelte átható szagát, mely elkeveredett a mezei virágok könnyebb illatával. Lassú szélfuvallatok támadtak, a tegnapi nagy esőtől friss levegő erős zamatát és a virágok bódító illatát hozták magukkal. Az éjjeli sötétben ébredő, s ismeretlen létüket az éjszaka nyugalmaiba rejtő állatok hangtalan izgalommal töltötték meg a homályt. Nagy madarak kiáltás nélkül suhantak át a levegőn – foltok, árnyékok. Láthatatlan rovarok zümmögése horzsolta az összebújt pár fülét; a harmatos fűvön és az udvar földjén néma futkosás. Csak néhány bús varangyos béka eregette a hold felé rövid, egyhangú szólamát.

Lőrinc és Piroska úgy érezte: szívük kitágult, finom neszekkel telt meg, akár a világos nappal, hirtelen ezer settenkedő vágy mozdult bennük. Megcsókolták egymást. Érezték egymás szívének dobogását, vállaik melegét, és szerelmük elvegyült a nyári éjszaka lágy tisztaságával. Anyira egygé váltak, hogy könnyedén, gyöngédségük erejével megértették egymás legrejtettebb gondolatát is... E percekben azt hitték, hogy ez örökké így lesz: az elmondhatatlan szeretet nyugalmaiban.

– Ugye, visszajössz és vigyázol ránk? – súgta Piroska.

– Visszajövök, ígérem – simogatta meg felesége arcát Lőrinc.

Sokáig, nagyon sokáig maradtak így, álmódzva, ölelve egymást, mialatt a hold befejezte égi útját és eltűnt, s a levegő hűvösebb lett. Keleten sápadni kezdett az ég



még daliás természetét őrző ember volt; ülte nem látszott, hogy a bal lábát egy 1514-ben kapott sebesülés miatt erősen húzta. II. Ulászló király vitézeként szolgált hosszú éveken át, 1514-ben részt vett a Dózsa-parasztháború leverésében, ki is tüntette magát. A szolgálataiért újabb kisebb birtokot kapott, a harcokban szerzett sebesülése miatt azonban visszavonult Bátéra gazdálkodni. Büszke volt Lőrinc fiára, akit ő kommandált be vagy nyolc éve II. Lajos király testőrségébe, régi harcostársa, Török Bálint kezei alá.

– Töltsél a kupákba, Tamás! – parancsolta intézőjének.

Megvárta, amíg a boroskupákat mindenki kézbe vette, behelőpintett, aztán lassan, megfontoltan beszélni kezdett:

– Nehéz idők jönnek, úgy hírlík, hogy a török szultán hatalmas haddal indult hazánk ellen. Talán már a déli végeknél járhat. Ott őrzi az utakat Tomori érsek, főkapitány, de

hogy most mi lesz, de egy biztos, hogy az ellenséget nem engedjük az ország belsejébe.

– Ha úgy lesz, mint 1521-ben, akkor szerencsésen alakul a hadjárat – nézett rá Piroskára. – Akkor született Bálint fiunk, a török pedig meghátrált.

– Nono, azért eltelt öt év, fiam! Nem hiszem, hogy Szulejmán szultán most csak úgy hazaoldalogna! Most már nincs Nándorfehérvár és lyukas a déli végvonala. Harc lesz, de én nem féltsem a magyart! – dörmögte harciasan Kristóf úr is.

Ismét hallgatásba burkolóztak, csak nézték az asztalon lobogó mécseseket.

Örzse asszony feszengett az asztal végén. – Szólhatok, uram? – nézett Bátéi Kristófra.

– Szóljál csak, Örzse! – biztatta Kristóf úr.

– Érzem, hogy véres harc lesz – mondta Örzse asszony. – Bízunk a királyban és

alja. Az észrevétlenül világosodó, hatalmas égboltról eltűntek a csillagok. Vékony madárhang ébredezett valahol. Az udvar fáinak lombjai közül csicsérgés bűjt elő eleinte csak félénken, azután nekibátorodott, átfutott lett, jókedvű, ágról ágra, fáról fára terjedt.

A nagy jegenyesor mögött most bíborszínű felhők hegyvonulata tűnt elő, gyöngéd piros fény hullt az ébredő földre. És átszakítva a ragyogó felhőket, tűzzel borítva el a fákat, az egész udvart: lassan megjelent a hatalmas, lángoló golyó.

A nap szemmel láthatóan emelkedett, mintha magasabbról akarta volna megnézni az alatta elterülő tájat. A napsugarak egyre sűrűbben szigonyozták a fákat, minden ébredezett.

Piroska megborzongott a hajnali párától. Lőrinc átkarolta és felemelte:

– Gyere, menjünk, még aludhatunk egy kicsit, mert aztán, a reggeli itatás után indulnom kell vissza, Édre. A hadjárat után jövök, s talán hosszabban is együtt lehetünk. – Becsukódott mögöttük az ajtó, miközben kint mind erőteljesebben ontották a fényt a napsugarak.

*

Másnap kora reggel Piroska Bálinttal együtt kikocsizott Báteról a hadiútra, hogy lássák a török ellen vonuló Lajos királyt, és természetesen az ő Lőrincüket. Az út mellett már sokan álltak. Egy jó órás várakozás után, úgy nyolc óra tájban jelentek meg az első lovasok. Hosszú, tömött sorokban haladtak délre. Majd megjelent jellegzetes vörös köpenyében, királyi zászlók alatt II. Lajos testőrsége, közrefogva a királyt.

Piroska és Bálint hiába nyújtózkodtak, Lőrincet nem látták a sűrű lovasoszlopokban. Csak sejtették, hogy ott lehet ő is a délceg lovasok között. A bámészkodó nép zsongott, időnként éljenzett. Már a társzekerek dübörögtek nagy port verve az úton, amikor olyan szóbeszéd terjedt, hogy reggel, az Érdtől való induláskor II. Lajos király lova a faluból kivezető úton megbotlott, és majd' levetette lovasát. Sokan rossz előjelenek tekintették ezt az induló hadjárat előtt. Piroska is beleborzongott, hosszan nézett a királyi sereg után; magához ölelte fiát, s halkán imát rebegett, hogy épségben viszontláthassa Lőrincet.

Zord viharfelhők

Kisasszony hava utolsó napjának kora reggelén nagy nyüzsgés, jövés-menés verte fel a Bátéi család udvarházának máskor oly végtelen csendjét. Az öreg Bátéi Kristóf rendelkezett, rakatta fel két szekérre

az ingóságokat, értékeket, ruhákat, összepakolt élelmet. Balázs Tamás intéző is ott tüsténkedett a szekerek körül. Piroska ifjú asszony és Bálint fia a tornácra állva, magukba roskadva, álmosan nézték a váratlan nyüzsgést. Az istállók felől Károli János, Kristóf úr fiának, Lőrincnek a fegyverhordozója vezetett két felszerszámozott hatastlovat. Ő volt az, aki az előző nap késő este érkezve meghozta a gyászhiót, hogy Lajos király serege a mohácsi síkon csatát veszített a törökkel szemben.

Elmondása szerint súlyos vereség érte a királyi sereget, sokan elesetek, aki tudott, az menekült. Ura, Bátéi Lőrinc a királyi testőrséggel még a csata elején a magyar jobbszárnyon feltűnt török szpáhik ellen indult, ő fegyverhordozóként a táborban maradt. Az alig másfél-két órás csata végén nyári zivatar kerekedett, a menekülő lovasok ott száguldottak el a tábor mellett, János látta a vágásban távozó királyt is. Az általános zűrzavarban a táborban maradtakat is elsodorták a menekülők, nyomukban török üldözők. János Lőrincet nem látta, csak bizakodott, hogy ő is el tudott menekülni a csatából. A sereg teljesen felbomlott, a megmaradtak szétfutottak. Károli János úgy látta jónak, ha visszatér Bátéra beszámolni a történekről.

Bátéi Kristóf nemesúr tapasztalt hadfi volt, a legény beszámolója alapján rögtön tudta, hogy nagy a baj. Érezte, hogy kevés az idejük, mert Szulejmán hadai a győzelem után biztosan Buda ellen indulnak, talán ha pár napot töltenek a lassú előrenyomulással. Kristóf úr úgy döntött, hogy a családdal nem maradnak Bátén, hanem a Felvidékre indulnak a rokonokhoz. Parancsot is adott még az este a készülődésre, a reggeli indulásra. Az udvarházat lezárták, s a török elvonulása után majd visszajönnek, ha lesz hova, ha nem dűlják fel a martalócok.

Bátéi Kristóf a süvegét levéve állt a szekerek mellett az udvaron, nézte a házat, a környéket. Valami szorítást érzett a mellkasában. Száraz szemmel is sírt, csak befelé. Tudta, hogy menni kell, Piroskát és az unokáját biztos helyre kell vinnie. Lőrinc majd vigyáz magára, a hadjárat után biztosan rájuk talál.

– Gyertek, Piroska, indulnunk kell! – adta ki a parancsot. Menyét és unokáját átkarolta. – No, szálljatok fel a szekérre. – Alig mondta ki, még mindhárman ott álltak, amikor lódobogás hallatszott. Kristóf úr a kardjához kapott, már itt lennének a törökök? De nem. Magányos, véres és sáros lovas vágatott be az udvarba. Megállt a

szekerek előtt. Alig ismertek rá, Lőrinc volt az. Holtfáradtan csúszott le a nyeregből, a kantárszíjba kapaszkodott.

– Meneküljünk, jön a török – nyögte.

Odafutottak hozzá, Kristóf úr és Piroska szinte egyszerre kérdezték: – Megsebesültél, Lőrinc?

Lőrinc az apja vállára tette a kezét, majd onnan Piroskáéra. – Nem, nem sebesültem meg, de két napja menekülök, nem aludtam semmit. – A felszerszámozott lovakkal odaért legényére, Károli Jánosra pillantott.

– Biztosan már mindent tudtok. Mohácsnál odaveszett a királyi sereg. A remélt létszámnál jóval kevesebben, talán ha 25 ezren voltunk. Nem hiszem, hogy sokan elmenekülhettek. Én a testőrséggel a jobbszárnyon küzdöttem, az urunktól elvezé nyeltek. Óriási volt a túlerő, nem bírtunk a pogánnyal, visszaszorítottak minket. Aztán mindenki menekült, zivatar támadt, villámlott és mennydörgött. Nincs szerencsém a nyári zivatarokkal. Az üldöző szpáhik beértek, megverekedtünk velük, de a lovamat ledöfték és az maga alá temetett. Holtnak tettem magam. Megvártam az éjszakát, úgy menekültem el. Még jó, hogy ezt a kóborló hátast be tudtam fogni. Nem volt más választásom, hazajöttem. Bízom benne, hogy Lajos urunk is él, majd csatlakozom hozzá.

– Fiam, már összepakoltunk, indulásra készen állunk. Mosakodj meg, öltözz át, majd útközben eszel. Vidd a családot a felvidéki rokonokhoz! Ne Buda felé menjetek, mert először oda megy a török – mondta Kristóf úr. – Mi Tamás intézővel maradunk, a birtokra is kell vigyázni.

– Ezt nem teheti apámuram! – kiáltotta Lőrinc. – A törökök vérszomjasak, nem kegyelmeznek!

– Már döntöttem, fiam – mondta szelíden Kristóf úr. – Ha meg kell halnom, a házam védelmében haljak meg. De az is meglehet, hogy a csapatok elkerülik Bátét, akkor meg nem hagyhatjuk a házat a kóborlóknak, zsványoknak. No, készüljetek és menjetek.

Fertályóra múlva a Bátéi család elbúcsúzott egymástól: a két szekér egy-egy hajtóval, az első szekéren Piroska és Bálint, a szekerek mellett lovon Lőrinc és fegyverhordozója kikanyarodott az udvarról. Bátéi Kristóf és intézője a ház előtt állva hosszan nézett a távolba vesző szekerek után.

(A teljes fejezet elolvasható weboldalunkon: www.szazhalom.hu)



GALÉRIA



Százhalom

2026. SZEPTEMBER

31 HÉTFŐ	Erika, Bella, Arisztid	7 HÉTFŐ	Regina	14 HÉTFŐ	Szeréna, Roxána	21 HÉTFŐ	Máté, Mirella, Jónás	28 HÉTFŐ	Vencel, Salamon
1 KEDD	Egyed, Egon, Noémi, Tamara	8 KEDD	Mária, Adrienn	15 KEDD	Enikő, Melitta	22 KEDD	Móric, Tamás	29 KEDD	Mihály, Gábor, Rafael Mirabella
2 SZERDA	Rebeka, Dorina, Renáta, Ingrid, István	9 SZERDA	Ádám, Péter	16 SZERDA	Edit, Ciprián	23 SZERDA	Tekla, Líviusz, Ila	30 SZERDA	Jeromos, Honória, Hunor
3 CSÜTÖRTÖK	Hilda, Gergely	10 CSÜTÖRTÖK	Nikolett, Hunor, Miklós	17 CSÜTÖRTÖK	Zsófia, Róbert	24 CSÜTÖRTÖK	Gellért, Gerda, Mercédesz	1 CSÜTÖRTÖK	Malvin, Teréz
4 PÉNTEK	Rozália, Róza, Ida	11 PÉNTEK	Teodóra, Jácint, Igor, Helga	18 PÉNTEK	Diána, József	25 PÉNTEK	Eufrozina, Kende	2 PÉNTEK	Petra, Örs
5 SZOMBAT	Viktor, Lőrinc, Ofélia	12 SZOMBAT	Mária, Irma	19 SZOMBAT	Vilhelmina, Januáriusz, Dorián	26 SZOMBAT	Jusztina, Kozma, Damján	3 SZOMBAT	Helga, Évald
6 VASÁRNAP	Zakariás, Beáta	13 VASÁRNAP	Kornél, János	20 VASÁRNAP	Friderika	27 VASÁRNAP	Adalbert, Vince	4 VASÁRNAP	Ferenc, Hajnalka